

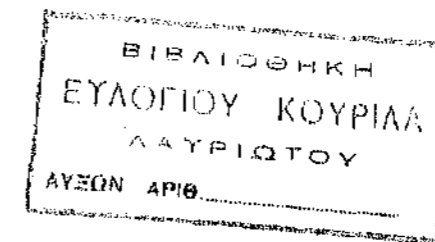
ΕΣΤΙΑ

ΤΟΜΟΣ ΕΙΚΟΣΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

1886

[ΙΟΥΛΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ]

ΤΙΜΑΤΑΙ ΔΡ. 5 - ΔΕΔΕΜΜΕΝΟΣ ΔΡ. 8

ΑΘΗΝΗΣ
Γ. ΚΑΣΔΟΝΗΣ, ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Γραφείον της Έστιας: Έντ' της οδού Σταδίου, ἀριθ. 32.

1886

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΒ'

Ευδοκίη ἑτησίαι: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ Ἀλλεβανίᾳ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἀρχοῦσι ἀπὸ 1 ᾿Αυγουστοῦ ἑκάστου ἔτους καὶ εἰς ἑτήσιαι. — Γραφεῖον Ἀριστ. Ὅδου Σταδίου 82.

3 Ἀυγούστου 1886

ΝΗΣΟΙ ΤΩΝ ΠΡΗΓΚΙΠΩΝ ΧΑΛΚΗ

[Συνέχεια ἴδε προηγούμεν. φύλλον.]

Οὐδεμίαν ἔχομεν εἰδήτην περὶ τῆς αἰτίας τῆς πυρκαϊᾶς, ἣτις κατέστρεψε τὴν Μονὴν, τὴν ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου Παλαιολόγου κτισθεῖσαν, οὐχ ἥτις εἶνε πιθανώτατον ὅτι οἱ Τούρκοι κατὰ τι εἰς ταύτην συνετέλεσαν. Ὅπως δὲ ἦτοτε τῆς γηραιᾶς Μονῆς ὑψοῦντο πρὸς τὸν οὐρανὸν τὰ κατηφῆ εἰρείπια, καὶ μόνον ἡ καίσιμος τῆς Μαρίας Κομνηνῆς, ὡς ἐκ θαύματος διασωθεῖς, ἀνεμίμνησκε τὸ λαμπρὸν παρελθόν, ὅτε τῷ 1680 ἀνεκτίσθη μεγαλοπρεπῆς ἐκ βάρβρων δαπάναις ἀνδρᾶς, διαδραματίσαντος μέγα πρόσωπον ἐν τῇ πολιτικῇ ἱστορίᾳ τῆς Τουρκίας κατὰ τοὺς χρόνους τούτους, τοῦ ἐπιφανοῦς Ἑλλήνος Νικουλοῦ Παναγιωτάκη, ὅστις ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος τῶν μεγάλων ἐκείνων Ἑλλήνων διερμηνέων, οἵτινες ἔκτοτε κατέλαβον ὑψηλοτάτας θέσεις εἰς τὰ συμβούλια τῆς Πύλης, καὶ εἰς τὰς σχέσεις τῶν Σουλτάνων μετὰ τῶν ξένων κρατῶν, καὶ ἐξ ὧν κατὰ γόνατα οἱ σημαντικώτεροι οἰκοὶ τῶν σημερινῶν Φαναριωτῶν. Ὁ Παναγιωτάκης ἐγεννήθη ἐν Χίῳ τῷ 1613 ὑπὸ πατρὸς τὸ ἐπάγγελμα γουναρά. Νεὸς ἔτι ἐσπούδασε παρὰ τῷ σοφῷ Μελετίῳ Συρίγῳ τῆς Κρήτης καὶ ἔτυχεν ἀνατροφῆς ἐπιμεμελημένης· ἔμαθε τὴν Τουρκικὴν, Ἀραβικὴν καὶ Περσικὴν. Ἀποσταλθεὶς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Παδοῦσας ἐσπούδασε τὴν Λατινικὴν, τὴν Ἰταλικὴν καὶ θετικὰς ἐπιστήμας. Ἐπανακάμψας εἰς Κωνσταντινούπολιν διωρίσθη ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου Ἰμπραὶμ Δ', διερμηνεὺς τῆς ἐν Αὐστρίᾳ πρεσβείας, διαμείνας ἐν τῇ θέσει ταύτῃ ἐπὶ 25 ἔτη. Αὐτόθι διὰ τῆς ἰκανότητος αὐτοῦ ἀπέκτησεν ἑκτακτον σφῆμιν, καὶ ἐπὶ τῆς διοικήσεως τοῦ γηραιοῦ καὶ διασήμου Κιουπρουλῆ Ἀχμέτ Πασᾶ, μεγάλου Βεζύρου τοῦ Μωάμεθ Δ', διωρίσθη μέγας διερμηνεὺς τῆς Ὑψηλῆς Πύλης, θέσεως ἐκ τῶν σπουδαιοτάτων, ἣτις ἔδωκεν αὐτῷ μεγάλην ἐξουσίαν.

Ἄνηρ δίκαιος καὶ εὐθύς κατέστη ὁ τρόμος τῶν βασιούργων· ἀνεγνωρισμένης δὲ φιλοπατρίας ὧν ὑπῆρξε διαρκῶς ὁ δραστηριώτερος ὑπερασπιστὴς τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας. Διὰ τῶν ἐνεργειῶν

τούτου κυρίως ἀπεδόθησαν οἱ Ἅγιοι Τέποι εἰς τὸν ἑλληνικὸν κλῆρον. Ἐὰν οἱ Ἕλληνες ἐν ταῖς χρόναις τούτοις ἀπελάμβανον εὐνοϊάν τινα παρὰ τῆς Ὑψηλῆς Πύλης, τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸν ἐπιφανῆ ὁμογενῆ αὐτῶν, ὅστις διαρκῶς ἔκτοτε θεωρεῖται ἐν τῶν μεγαλειτέρων ὀνομάτων τοῦ Φαναρίου· οὗτος δὲ ἀληθῶς ἐδημιούργησε τὴν παράδοξον τύχην τοῦ παλαιοῦ τούτου προαστείου τοῦ Βυζαντίου ἐπὶ τῶν Σουλτάνων τῶν δύο τελευταίων ἑκατονταετηρίδων. Ὅταν ἐτελεύτησε τῇ 22 Σεπτεμβρίου 1673 ἐν τῷ Ὀθωμανικῷ στρατοπέδῳ, εἰς παραδουνάθειον χώρον, ὁ Μωάμεθ Δ' ἐκήδευσεν αὐτὸν μεγαλοπρεπῶς, τὸ δὲ σῶμα του βαλσαμωθὲν ἐκομίσθη εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ ἐτάφη ἐν τῇ ὁραίᾳ Μονῇ τῆς Χαλκῆς, ἣν αὐτὸς μετὰ ὀρθοκρητικῶν ζήλου ἀνακοδόμησε. Τὰ καίρια τῶν πρεσβειῶν πασῶν τῶν δυτικῶν δυνάμεων παρεκολούθησεν τὴν πομπικὴν ἐκφορὰν τοῦ ἐκ μικρᾶς οἰκογενείας ἐνδοξοῦ κατασταθέντος ἀνδρός. Ὁ τάφος αὐτοῦ δεικνύεται ἐτι ἐν τῷ προνάῳ τῆς μοναστηριακῆς ἐκκλησίας, φέρων τὸν θυμὸν τῆς θεατρικῆς ταπεινοφροσύνης τῶν χρόνων του. Ὁ ἐπιτύμβιος λίθος ἐφθάρη ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν παρελθουσῶν γενεῶν. Μόλις ἀνεγινώσκονται ὀλίγα λέξεις ἐκ τοῦ πομπικοῦ ἐπιτύμβιου, γεγραμμένου εἰς τὸ ὕψος τῶν συγχρόνων του, ἄνω ὅπως περιεσώθη ὑπὸ ἀρχαιοτέρων περιηγητῶν. Διακρίνεται ἐτι τὸ κηρύκειον, τὸ ἐμβλημα ἀξιώματος τοῦ θανόντος. 1)

Ἡ εἰκὼν αὐτοῦ, ἣν δὲν ἠδυνήθη ἐν ἰδίῳ, ὑπάρχει ἐν τῷ ἐστιατορίῳ τῆς Μονῆς. Εἰκονίζεται δὲ φέρων τὴν στολὴν τοῦ Μεγάλου Διερμηνέως, ὑψηλοῦ ἀναστήματος, ἔχων βραχεῖαν καὶ ξανθὴν τὴν κόμην, κρατῶν τὴν εἰκόνα τοῦ ναοῦ καὶ προσφέρων ταύτην εἰς τὸν Θεομήτορα.

Μετὰ τὴν πρώτην ἀνακαινίαν, τὸ ἀρχαῖον Μοναστήριον τοῦ Ἰωάννου Παλαιολόγου, ἀνεγερθὲν ἐκ τῆς τέφρας του, διῆλθε χρόνους εἰρήνης καὶ κλέους. Τὰ ὀνόματα τῶν κατὰ καιροὺς ἡγουμένων εὐσεβῶς ἀνεγράφθησαν ὑπὸ τοῦ συγγραφέως μονογραφίας περὶ Χαλκῆς, δημοσιευθείσης ἐν Κωνσταντινουπόλει τῷ 1846, σχεδὸν

1) Τουτέστι βάθος ἔχουσα ἐκατέρωθεν δύο ἄκραι πτερωτοῦς, περιπελεγμένους καὶ ἀντιπροσώπους. Σημ. Μεταφρ.

τανών δυσσερέτου 1). Κατόπιν μετά περίοδον νέαν παρακμής, ή Μονή εκ νέου άνεκαινίσθη τῷ 1796, χάρις εις τήν μεγαλοδωρίαν ετέρου αρχαίου διερμηνέως τῆς Πύλης, αναδειχθέντος βραδύτερον επανειλημμένως Ὁσποδάρου Μολδοβλαχίας, τοῦ Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντου, μέλους επερανοῦς οικογενείας κεκτημένης μεγάλην ισχύν, επίσης και ταύτης φαναριωτικῆς, ἐξ ἧς ἐξήλθον ἄνδρες πλείους τοῦ ἐνός ὑπηρετήσαντες και τήν Ὁθωμανικήν διπλωματίαν, και τὸν ἑλλητικὸν ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγῶνα. Ὁ Ἀλεξάνδρος Ὑψηλάντης κατὰ τήν ἀνακαινισίαν ταύτην εἰργάσθη ἐπὶ μεγαλειτέρου σχεδίου. Ἡ Μονή τῆς Χάλκης, ή Καμικριώτισσα, ὡς ὠνόμαζον ταύτην καινῶς, πλουσίως άνεκαινίσθη και ἐπροκίσθη. Ἀπειρώθησαν εις αὐτήν ἐκτεταμένα Μετόχια. Ἰδίᾳ δ' ἐγένετο ἰδιοκτήτρια τῆς μεγάλης ἐν Βουκουρεστίῳ ἐκκλησίας, τῆς καλουμένης Μαρκοῦτσας, και τῆς νήσου Πρώτης μετά τῶν ἐν αὐτῇ Μονῶν και κατοικιῶν. Ὁ Ὑψηλάντης δὲ τοιαύτας διαρκῆς προσνεγκῶν διεφύλαξεν εις ἑαυτὸν και τοὺς ἀπογόνους τήν καθολικήν ἑφορίαν και ἐπιστασίαν τῆς Μονῆς και τήν ἐκλογὴν τῶν ἡγουμένων. Ἀλλ' ἀπὸ τῆς τρίτης ταύτης ἀνακαινίσεως, ή περικαλλῆς Μονή διήλθε διὰ πολλῶν περιπετειῶν. Ἐπὶ τῶν ἀγῶνων τῆς ἑλληνικῆς παλιγγενεσίας τῷ 1821 ὑπίστη ὅλας τὰ βιαιοπραγίας τῆς ἀγρίας καταπίσεως τῆς Ὁθωμανικῆς κυβερνήσεως, ἧτις λυσσώδως ἐζήτηε νὰ καταστειλῇ και τὰς ἀφανιστέρας συμπαθείας. Ὁ ἡγούμενος αὐτῆς (Γαλακτιῶν Κῆς Σ. Μ.) καταδιωχθεὶς, ἐσώθη καταφυγὼν εις τήν ἀγγλικὴν πρεσβείαν. Τῷ 1828 ἐπὶ τοῦ βωσοτουρκικοῦ πολέμου ή Μονή ὤρισθη ὡς κατοικητήριον τῶν βώσων αιχμαλώτων, ἐξ ὧν πολλαὶ ἑκατοντάδες ἐπὶ χρόνον τινὰ ἐνταῦθα συνηθροίσθησαν. Ὑπὲρ τοὺς τριακοσίους δὲ ἐτάφησαν ὑπὸ τὰς πύλας και τὰς ἐλαίας τῆς νήσου. Ὅλιγα βήματα πόρρω τῶν σημερινῶν κτιρίων, χωρὸς περικλειστος ὑπὸ πιδῆδων κιγκλίδων και δενδρόφυτος δεικνύει τήν ὑστάτην κατοικίαν τῶν δυστυχῶν ἐκείνων θυμάτων τοῦ αἰωνίου ἀνατολικοῦ ζητήματος. Μαρμαρινὸς ἄγγελος λευκὸς ὕψων σταυρὸν, και σφιγγὼν τὸ ἔμβλημα τῶν Τσάρων ἄγρυπνος φυλάττει ἐπὶ τῶν ἀφανῶν ἐκείνων λειψάνων, ἐν οἷς μόνον τὰ ὄνοματα τῶν ἀξιωματικῶν εἶνε κεχαραγμένα ἐπὶ λιθίνων ἀναγλύφων.

Τῷ 1831 ή Μονή τῆς Χάλκης ὑπίστη τε-

1.) Οὗτος εἶνε, ὑποθέταμεν, ὁ Βαρλομαῖος Κουτλουμουσιανὸς τράφας ὑπόμνημα ἱστορικὸν περὶ τῆς κατὰ τήν Χάλκην μονῆς τῆς Θεοτόκου. Κατὰ τὸν Κουτλουμουσιανὸν δὲ ή εἰκὼν τοῦ Παναγιωτάκη ὑπῆρχε ποτε ἐκεῖ ἐν τῷ ἐστιατορίῳ, ἀλλὰ σήμερον δὲν ὑφίσταται. (Σελίς 26.) Ὁ Schlimberger γράφει δτι εἶχε τήν κώμην ὁ Νικαύσης βραχεῖαν και ἐανθῆν, ὁ Κουτλουμουσιανὸς δὲ τὸν κῶμωνα, τήν ὑπήνην. Σημ. Μεταφρ.

λευταίαν σπουδαίαν μεταμόρφωσιν, συσταθείσης ἐν ταύτῃ τῆς μεγάλης ἐμπορικῆς σχολῆς τοῦ ἑλληνικοῦ φροντιστηρίου διευθυνομένου ὑπὸ παιδευμένου Ἑλλήνου ἐκ Τραπεζοῦντος τοῦ Κ. Ξανθοπούλου, τῆ φροντίδι γενναιοδώρων και φιλοπατριδῶν Ἑλλήνων. Εἰς τὸ ἐκπαιδευτήριον τοῦτο, τὸ ἀκμάζον, φοιτῶσι 400 μαθηταὶ ἑλθόντες ἐξ ὅλων τῶν χωρῶν τῆς ἑλληνικῆς γῆς, ἐκ τοῦ βάθους τῆς Καππαδοκίας και τοῦ Πόντου, ὡς και ἐκ τῶν ἀποικιῶν τῆς Μασσαλίας και τῆς Ἀλεξανδρείας, διδασκόμενοι ὑπὸ διδασκάλων ἐκπαιδευτῶν και ζηλωτῶν τῆς προόδου. Οὐδεὶς τόπος εἶνε προσφορώτερος εις τήν παιδευσιν πολυαριθμῶν νέων ὅσον ή εὐρύχωρος αὕτη οἰκοδομη ἐν μέσῳ τῆς εὐφροσύνου σιωπηλῆς ἐρημίας. Ἐπίσκεψις εις τὸ ἀρχαῖον Μοναστήριον, ὅπερ τελευταῖον αὐθις ἀνεκαινίσθη και ηὔρυνθη δαπάναις τοῦ ἐν Μασσαλίᾳ Ζαφειροπούλου, κινεῖ ζωντὸν διαφέρον. Ὁ ναῖκος τῆς Μαρίας Κομνηνῆς ἱσταται ἐς αἰεὶ ἐκεῖ ἀνεπαφὸς ἀναπολῶν εις τήν μνήμην τοῦ θεατοῦ συγκινητικῶς ἀναμνήσεις. Αἱ ἀφιερωτικαὶ ἐπιγραφαὶ, αἱ ἀνευρεθείσαι ὑπὸ τοῦ σοφοῦ Πατριάρχου Κωνσταντίνου δυστυχῶς ἐξηφανίσθησαν, ἀλλὰ ἐν τῷ σκουφολακίῳ τῆς Μονῆς σώζονται πλούσια ἱερὰ κειμήλια, βγια λειψανα, σταυροί, δισκοπότρηρα, εὐαγγέλια, εἰκόνες, ἐν μέρει δωρηθέντα ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντου, ἐν μέρει ὑπὸ προγενεστέρων χριστιανῶν. Ἡ βιβλιοθήκη τῆς Μονῆς περιέχει ἔτι, και τοὶ πολλάκις ἐκ ταύτης ἐδόθησαν ἀσυνέτως δῶρα και ἐγένετο διαρπαγὴ βιβλίων, πολλὰ σπάνια και πολύτιμα χειρόγραφα, ἐν οἷς και σπάνια ἐντυπα, ὑπὲρ τὰ 150, ὧν ἐν τῆς Θ' ἐκατονταετηρίδος ἀπουδαϊότατον.

Ἐν τῷ ναῷ δὲ και τοῖς πέριξ εἶνε τεθαμμένοι πολλοί, ὧν οἱ ἐπιτύμβιοι λίθοι πολλαχοῦ ἀναφέρονται ὀνόματα περιφανῶν ἀνδρῶν, ἐν οἷς, πλὴν τοῦ Παναγιωτάκη, πολλῶν πατριαρχῶν τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας, τελευτησάντων κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα, ὡς τοῦ Γεμοθέου ἀποθανόντος τῷ 1622, τοῦ Κρητὸς Κυρίλλου Α', πεντάκις πατριαρχεῦσαντος μεταξύ τῶν ἐτῶν 1622 και 1641, ἀπαγχονισθέντος και βροφθέντος εις τήν θάλασσαν ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Ἱμπραῖμ, τοῦ Παρθενίου Β' ἀπαγχονισθέντος τῷ 1656 ἐπὶ τοῦ Μωάμεθ Δ', τοῦ Παρθενίου Γ' σφαγέντος μετά τρία ἔτη ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ Σουλτάνου, τοῦ Καλλινίκου Β' ἀποθανόντος τῷ 1702, τοῦ Γαβριήλ Γ' τῷ 1707, του Παΐσιου τῷ 1756. Ἀπειράριθμοι δὲ τάφοι ἡγουμένων κείνται περὶ τοὺς τῶν ἀρχηγῶν τούτων τῆς Ἐκκλησίας.

Εἰς ἀπόστασιν μικρὰν ἀπὸ τοῦ ἐκπαιδευτηρίου, οὐ μακρὰν τοῦ βωσικοῦ κοιμητηρίου κείται τάφος, ἐνέχων βωμαντικὸν διαφέρον. Ἐκπλήσεται τις δὲ ἀνευρίσκων αὐτὸν ἐνταῦθα ὅπως ἐξίνον τῶν ἀναμνήσεων τοῦ γηραιοῦ Βυζαντίου. Εἰ-

νε δὲ οὗτος τάφος πρεσβυτοῦ Ἀγγλου τοῦ Σιρ Ἐδουάρδου Βάρδωνος, τοῦ δευτέρου ἀποσταλντος ὑπὸ τῆς Ἀγγλίας εις τήν Ὑψηλὴν Πύλην.

Αὐτὸς ὁ ἐκλαμπρότατος και γαληνότατος ῥήτωρ τῆς βασιλείσεως τῶν Ἀγγλων, ὡς ἀναφέρει τὸ ἐπιτύμβιον τὸ λατινικὸν (Eduardo Bardoni, illustrissimo ac serenissimo Anglorum Reginae oratori), ἀντεπροσώπευε τήν μεγάλην Ἐλισάβετ παρὰ τῷ Σουλτάνῳ Ἀμουράτῃ Γ', και Μωάμεθ Γ'. Σπυδώσε δὲ τὸν τελευταῖον τοῦτον εις τήν κατὰ τῆς Οὐγγαρίας ἐκστρατειαν τῷ 1596, και παρευρέθη ἐν τῇ πολιορκίᾳ τῆς Ἀγρίας (Erflau) ἐν τῇ Ἄνω Οὐγγαρίας και τῆς Κανίσσης ἐν Κριατίᾳ, ὅπου ὁ δούξ τοῦ Μερκέρ διεκρίθη ἐπ' ἀνδρείαν ἐν ταῖς τάξεις τῶν Χριστιανῶν. Ἐπανακαμάψας εις Κωνσταντινούπολιν ὁ νέος διπλωμάτης ἠσθένησεν ἐκ στηθικοῦ νοσήματος, και οὐχὶ ἐκ τῆς πανώλους, ἧτις ἠρήμωσε τήν Κωνσταντινούπολιν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, και ἧτις ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ προσέβαλε 17 ἡγεμονίδας ἀδελφὰς τοῦ Σουλτάνου και πολυαριθμοὺς δούλους αὐτῶν, και ἧτις ὑπῆρξεν ή καταστρεπτικώτερα τῶν ἐνοσηφασῶν ποτε ἐπίδημιῶν εις τήν πόλιν ταύτην, ἄλλως τόσον γόνιμον εις τοιοῦτου εἶδους συμφοράς. Ἡ σιγὴ τοῦ θανάτου, ἧτις ἐπεκράτει τότε εις τήν ἀπέραντον αὐτὴν πρωτεύουσαν, διεταράσσεται μόνον ὑπὸ τῶν κανονοβολισμῶν τῶν ῥιπτομένων εις ὅλους τοὺς λιμένας πρὸς καθαρισμόν τοῦ αἵρος. Ὁ Βάρδων σφόδρα ἀσθενῶν παρήγγειλε νὰ μεταφέρωσιν αὐτὸν εις τήν Μονὴν τῆς Χάλκης, ὅπου ὁ ἀήρ ἦτο καθαρότερος. Ἀλλὰ δὲν ἀνέλαβε ποσῶς και ἀπέβησε κατὰ μῆνα Ἰανουάριον τοῦ 1597, ἐν ἡλικίᾳ 35 ἐτῶν. Ἐνεταφιάσαν δὲ αὐτὸν παρὰ τὸν ναὸν πρὸ τῆς πυρπολήσεως τῆς Μονῆς. Μετὰ δὲ τὴν δευτέραν ἀνακαινισίαν δαπάναις τοῦ Ὑψηλάντου, τὸν ἐπιτάφιον λίθον, τὸν ἐνεπίγραφον, ἀδεξιῶς μετεχειρίσθησαν οἱ οἰκοδόμοι εις τήν οἰκοδομήν, ὀλίγον προσέχοντες εις διπλωματικὰς ἀδρότητας και διεθνεῖς ὑποχρεώσεις, και ἀνευλαβῶς ἔθεσαν τὸν λίθον ὑπεράνω μιᾶς τῶν πυλῶν τῆς Μονῆς, ἐξ ἧς αὐθις μετεφέρθη και ἐτίθη ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ διπλωμάτου Ἀγγλου, οὕτως τὰ ἐμβλήματα, τρεῖς κεφαλαὶ ἐλάφου, εἶνε γεγλυμμένοι ὑπεράνω τῆς καλῶς διατηρουμένης ἐπιτυμβίου ἐπιγραφῆς.

(Ἔπεται τὸ τέλος).

Μεταφρῆσαι Α. Μ.

Ἰνα ή βιομηχανία ζήση και ἀναπτυχθῆ εις ἔθνος τι, ἴνα ή ἐργασία ἀποβῆ γόνιμος και δυνατή, ἴνα οἱ ἐργάται ἐλευθέρως ποιῶσι χρῆσιν τῶν δυνάμεων αὐτῶν και τῆς δεξιότητος, οἱ κεφαλαιοῦχοι, οἱ γαιοκτῆμονες τῶν κεφαλαίων αὐτῶν και τῶν κτήσεων, ἴνα τὸ κεφάλαιον μορφωθῆ, ἀπαιτεῖται πρὸ παντὸς ἀσφάλεια. Τοῦτο μαρτυρεῖ τρανώτατα ή πείρα βλων τῶν χρόνων και ἔλων τῶν τόπων.

ΔΟΥΒΡΟΦΣΚΗΣ

Διήγημα Α. Πούσκιν.— Μεταφρ. ἐκ τοῦ βωσικοῦ.

Συνέχεια. Ἐπε προηγουμ. φύλλον.

Ὁ Βλαδίμηρος ἐπλησίαζεν εις τὸν σταθμὸν ἐκεῖνον ὅπθθεν ἐμελλε νὰ στραφῆ πρὸς τὸ χωρίον του. Ἡ καρδία του ἦτο πλήρης θλιβερῶν προαισθημάτων ἐφοβέτο μὴ δὲν ἤθελεν εἶρη τὸν πατέρα του ζῶντα, και ἐφαντάζετο τήν πλήρη μελαγχολίας ζωὴν, ἧτις ἀνέμενεν αὐτὸν εις τὸ χωρίον ἀφάνεια, λειψανδρεία, πτωχεία, και φροντίδες περὶ πραγμάτων, περὶ ὧν οὐδαμίαν εἶχε πείραν, ἰδοὺ τί ἐσκέπτετο ὅτι τὸν ἀνέμενε. Φθάσας εις τὸν σταθμὸν, ἐζήτησε νὰ μισθώσῃ ἵππους, ἀλλ' ὁ σταθμάρχης, μαθὼν ποὺ διευθύνετο, τῷ ἐγνωστοποίησεν, ὅτι ἵπποι δι' αὐτὸν εἶχον σταλῆ πρὸ τεσσάρων ἡμερῶν ἀπὸ Κησενιγέφκαν. Μετ' ὀλίγον ἐνεφανίσθη ἐνώπιόν του ὁ γηραιὸς ἀμαξηλάτης Ἀντώνιος, ὅστις ἄλλοτε ὠδήγει τὸν μικρὸν Βλαδίμηρον εις τὸν σταῦλον, και ἐπεμελείτο τοῦ μικροῦ τοῦ ἵππου. Ὁ Ἀντώνιος ἐδάκρυσεν ἰδὼν αὐτὸν, τὸν προσεκύνησεν ἕως ἐδάφους, τῷ εἶπεν ὅτι ὁ γέρον αὐθέντης του ζῆ ἀκόμη, και ἐτραξε νὰ ζεύξῃ τοὺς ἵππους. Ὁ Βλαδίμηρος δὲν ἐδέχθη τὸ προταθὲν αὐτῷ πρῆγευμα, ἀλλ' ἀμέσως ἀνεχώρησε. Ὁ Ἀντώνιος ὠδήγει τοὺς ἵππους διὰ πλαγίων ὁδῶν, ἤρξαντο δὲ συνδιαλεγόμενοι.

— Εἰπέ με, σὲ παρακαλῶ, Ἀντώνη, τί έχει ὁ πατέρας μου μετὰ τὸν Τρογεκούρωφ;

— Ποῖός ξερεῖ, Βλαδίμηρ' Ἀνδρείτζ', λένε πῶς ὁ ἀφέντης δὲν ἐσυμφώνησε μετὰ τὸν Τρογεκούρωφ, και αὐτὸς ἔδωκε εις τὸ δικαστήριον—ἀγχαλὰ και μόνος του κάμνει σὺνὰ δ,τι θέλει. Δὲν εἶνε ἐδική μας δουλειὰ ν' ἀνακατονώμαστε, μὰ ἄδικα, μὰ τὸν Θεὸ, ὁ πατέρας σας ἐναντιώθηκε τοῦ Τρογεκούρωφ, γιατί τ' αὐγὸ ἂν κτυπήσῃ τήν πέτρα, τ' αὐγὸ θὰ σπάσῃ.

— Λοιπὸν, ὡς φαίνεται, αὐτὸς ὁ Τρογεκούρωφ, κάμνει ἐδῶ δ,τι θέλει.

— Σωστά, ἀφαντικό, τὸν πάρεδρο δὲν τὸνε λογαριάζει γιὰ τίποτε και ὁ ἀστυνόμος εἶνε 'ς τὸ χέρι του, ὅλοι οἱ μεγάλοι τὸν προσκυνοῦνε, μὰ νὰ πῆ και κανεὶς, φοιμικὰ 'ς τὸ μοναστήρι, και καλογέροι ὅσοι θέλεις.

— Ἀληθεύει ὅτι μᾶς παίρνει τὰ κτήματά μας;

— Ἀχ! ἀφαντικό, και 'μεῖς τ' ἀκούσαμε. Νά, ὁ κανδηλανάφτης τῆς Ποκρόφσκις εἶπε μιὰ μῆρα εις τὰ βαφτίσια τοῦ δημογέροντά μας: «Φτάνει σας πλερὸ τὸ γλέντι, και γρήγορα ὁ Τρογεκούρωφ θὰ σὰς μαζέψῃ τὰ λουριά» και ὁ Νικήτας ὁ σιδεράς τοῦ ἀπεκρίθηκε: «Σιώπη Σαβίλιτζ', ἄδικα πικραίνεις τὸν σύντεκνο, και συγχύζεις τοὺς φίλους» ἄλλος εἶνε ὁ Τρογεκούρωφ και ἄλλος ὁ Δουβρόφσκις, μὰ ὅλοι μας πάλι ἐμαστέ τοῦ Θεοῦ

και του βασιλέα, και τὰ ξένα στόματα δὲ ἔμπο-
ρεῖς νὰ τὰ βουλώσῃς.

— Ποῦ θὰ πῆ, σεῖς δὲν ἐπιθυμείτε νὰ περά-
σετε εἰς τὴν ἔξουσίαν τοῦ Τρογεκούρωφ;

— Ἐκείνου; ὁ Θεὸς νὰ μᾶς φυλάξῃ! Μὴ
αὐτουνοῦ και οἱ ἴδιοι οἱ ἀνθρώποι του τραβοῦνε
τὸ διάβολό τους, νὰ κέρη και ξένους θὰ τους
ψήσῃ ζωντανούς. Ὅχι, νὰ δώσῃ ὁ Θεὸς νὰ ζήσῃ
ὁ Ἀνδρέας Γαβρίλιτζ, μὰ και ἂν παθῶν, ἐμεῖς
μόνο ἐσένα ἐπιθυμοῦμε πατέρα μας. Μὴ τὸ
κάμῃς νὰ μᾶς παραδώῃς, και ἐμεῖς ἐμάσῃ
ἴδιοι σου εἰς κάθε περίστασι.

Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἀντώνιος ἐκροτάλισε τὴν
μάστιγα, και οἱ ἵπποι ὄρμησαν ταχύτερον.

Συγκινηθεὶς ἐκ τῆς ἀφοσίωσης τοῦ γηραιοῦ
ἀμαξηλάτου, ὁ Δουβρόφσκις εἰσήγαγε και ἐβου-
θήσῃ εἰς σκέψεις. Παρήλθεν οὕτω πλέον τῆς μιᾶς
ῥας, ὅτε αἴφνης ὁ Γρήσας ἀνέκραξε: «Νὰ ἢ
Ποκρόφσκα». Ὁ Δουβρόφσκις ἀνήγαγε τὴν κε-
φαλὴν. Βύρισκοντο εἰς τὰς ὄχθας εὐρείας λίμνης,
ἐξ ἧς ἀπέρρεε ποτάμιον, ἔρπον ἑλικοειδῶς με-
ταξύ λόφων, ἐφ' ἐνός τῶν ὁπίων, ἄνω πυκνῆς
συστάδος δένδρων, ὑψοῦτο μεγάλη λιθινὴ οἰκία,
ἐκκλησία πεντάθλος και παλαιὸν κωδωνοστά-
σιον περίξ ἐφαίνοντο τῆ δε κακίεσε ἐσπαρμέναι
χωρικῶν καλύβαι μετὰ τῶν κηπαρίων και τῶν
φρεάτων αὐτῶν. Ὁ Δουβρόφσκις ἀνεγνώρισε τὰ
μέρη ἐκεῖνα, ἐνθυμήθη δὲ ὅτι ἐπὶ τοῦ ἰδίου ἐκεί-
νου λόφου ἐπαίξεν ἄλλοτε μετὰ τῆς μικρᾶς Μά-
σας Τρογεκούρωφ, ἧτις ἦτο κατὰ δύο ἔτη νεώ-
τερα του, και ἧς ἐκτοτε προεμνηνύετο ἡ μέλλουσα
καλλονή. Ἐπεθύμει νὰ ἐρωτήσῃ περὶ αὐτῆς τὸν
Ἀντώνιον, ἀλλὰ δειλία τις τὸν ἐκράτησε.

Ἄμα ἐπλησίασαν τὸν ἀρχοντικὸν οἶκον, εἶδε
λευκὴν ἐσθῆτα λαμπυρίζουσαν μετὰ τῶν
δένδρων τοῦ κήπου. Ὁ Ἀντώνιος τότε, ὑποκῶ-
ψας εἰς τὴν φιλαυτίαν, τὴν συνήθη παρὰ τοῖς
ἀμαξηλάταις ἐν γένει, ἐμαστίγωσε τοὺς ἵππους,
οἵτινες ὄρμησαν ἀπὸ ρυτῆρος διὰ τῆς γαφύρας
και παραπλεύρωσ τοῦ κήπου. Ἐξελθόντες τοῦ
χωρίου ἀνέβησαν ἐπὶ βουνοῦ τινος, ὅθεν ὁ Βλα-
δίμηρος εἶδε τὸ ἐκ σημιδῶν μικρὸν δάσος, ἀ-
ριστέρᾳ δὲ ἐπὶ πεδιάδος οἰκίσκον λευκόφαιον με
ἐρυθρόχρουν στέγην ἠσθάνθη παλλομένην τὴν
καρδίαν του—ἐνώπιόν του ἦτο ἡ Κηστενιέφκα,
και ἡ ταπεινὴ τοῦ πατρὸς του οἰκία.

Μετὰ δέκα λεπτά εἰσῆλθεν εἰς τὴν αὐλὴν
τῆς οἰκίας. Ἐθεώρει πάντα τὰ περὶ αὐτὸν μετὰ
συγκινήσεως ἀπεριγράπτου. Δώδεκα ἔτη εἶχον
παρέλθῃ ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του ἐκ τῶν με-
ρῶν ἵππου εἶχεν ἰδῆ τὸ φῶς. Αἱ σημιδαί, αἵτινες
εἰς τὰ παιδικὰ του ἔτη μόλις εἶχον φυτευθῆ
περὶ τὴν φραγὴν, ἦσαν ἤδη ὑψηλά, πυκνόφυλ-
λα δένδρα. Ἡ αὐλή, ἣν ἄλλοτε ἐκόσμουσ τρεῖς
ῥαφαῖοι εὐθύγραμμοι ἀνθῶνες, μετὰ τῶν ὁπίων
ὑπῆρχε δρόμος εὐρύς, καθαρώτατα διατηρούμενος,

εἶχε μεταβληθῆ εἰς ἀθέριστον λειμῶνα, ἐν ᾧ πεδῆ-
της ἵππος ἔβοσκεν ἀμέριμνος. Οἱ κύνες εἰς τὸν
θόρυβον ὑλάκτουσαν, ἀλλὰ γνωρίζαντες τὸν Ἀν-
τώνιον, εἰσήγαγον, σείοντες τὰς τριχωτὰς οὐράς
των. Πάντες οἱ ὑπῆρται περιεκύκλωσαν τὸν νέον
των κύριον μετὰ θορυβῶδων ἐνδείξεων χαρᾶς,
οὗτος δὲ, μετὰ δυσκολίας διασχίσας τὸν ὄμιλον
ἀνέβη ἐπὶ τοῦ πακαλαιωμένου προθύρου. Εἰς τὸν
πρόδομον συνητήθη μετὰ τῆς Γεγόροβνας, ἧτις
τὸν ἐνηγκαλίσθη κλαίουσα.

— Καλημέρα, καλημέρα, εἶπεν ὁ νέος θλίβων
ἐπὶ τῆς καρδίας του τὴν ἀγαθὴν γραίαν, και ὁ
πατέρας ποῦ εἶναι; πῶς εἶναι;

Τὴν στιγμήν ἐκείνην εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν,
μετὰ κόπου σύρων τοὺς πόδας, γέρων ὑψηλοῦ
ἀναστήματος, ὠχρὸς και ἰσχνός, φέρων κοιτωνί-
την και νυκτικὸν σκουφον.

— Ποῦ εἶναι ὁ Βαλόγκις; ἠρώτησε μετὰ
φωνῆς ἀσθενούς, και ὁ Βλαδίμηρος μετὰ ζέσεως
ἐρρίφθη εἰς τὰς ἀγκάλας του.

Ἡ χαρὰ συνεκίνησεν ὑπερμέτρως τὸν ἀσθενῆ,
αἱ δυνάμεις τὸν ἐγκατέλιπον, και θὰ ἐπιπτεν, ἂν
δὲν τὸν ὑπεστήριζεν ὁ υἱός του.

— Γιατί ἐσηκώθησας ἀπὸ τὸ κρεβάτι; τῷ ἔλε-
γεν ἡ Γεγόροβνα: ἔτὰ πόδια του δὲν βαστιέται,
και χάνεται κ' ἐκείνος με τὸν κόσμον.

Τὸν γέροντα μετέφερον εἰς τὸν κοιτῶνα του,
ἐκεῖ δὲ ἐπειράθη νὰ συνομιλήσῃ μετὰ τοῦ υἱοῦ
του, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ συνάψῃ τὰς ἰδέας του,
και οἱ λόγοι του ἦσαν ἀσυνάρτητοι. Μετ' ὀλίγον
τῷ ἐπῆλθε κάρσας. Ἡ κατάστασις του κατέ-
πληξε τὸν Βλαδίμηρον, ὅστις ἀπεφάσισε νὰ
μείνῃ εἰς τὸν ἴδιον κοιτῶνα, και παρεκάλεσε νὰ
τὸν ἀφήσωσι μόνον μετὰ τοῦ πατρὸς του. Πάν-
τες ὑπήκουσαν, ὁδηγήσαντες δὲ εἰς τὸ οἰκημά-
των τὸν Γρήσαν, τὸν ἐξέτισαν φιλικώτατα, βα-
σανίσαντες συγχρόνως αὐτὸν μετὰ διαφόρους ἐρωτή-
σεις και μυρία φιλοφρονήματα.

Δ

Ἐν τῷ μέρῳ ὅπου ἦταν τοῦ φαγητοῦ τραπέζι,
στέκεται εὐλοκρεβάτιο.

Ἡμέρας τινὰς μετὰ τὴν ἀφίξίν του, ὁ νέος Δου-
βρόφσκις ἠθέλησε νὰ ἐξετάσῃ εἰς ποίαν κατάστα-
σιν εὕρισκοντο αἱ ὑποθέσεις τοῦ πατρὸς του, ἀλλ'
ὁ γέρον δὲν ἦτο εἰς θέσιν νὰ τῷ δώσῃ τὰς δε-
ούσας ἐξηγήσεις. Ὁ Ἀνδρέας Γαβρίλιτζ δὲν εἶχεν
ἐπίτροπον. Ἐξετάζων τὰ ἔγγραφα του, ὁ νέος εὐ-
ρε μόνον τὴν πρώτην ἐπιστολὴν τοῦ πατρὸς του,
και ἀντίγραφον τῆς εἰς αὐτὴν ἀπαντήσεως. Ἐκ
τούτων δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐνοήσῃ καλῶς τὰ τῆς
ἀναφύσεως διαφορὰς, ἧς ἀπεφάσισε νὰ περιμένῃ
τὰς συνεπειὰς ἐλπίζων εἰς τὸ δίκαιον τῆς ἰδίας
ὑποθέσεως.

Ἐν ταῦτοις ἡ ὑγεία τοῦ γέροντος βαθμηθὸν
χειροτέρευε. Ὁ Βλαδίμηρος προσέβλεπε τὴν τα-

χειῶν λύσιν, και δὲν ἀπεμακρύνετο τοῦ πατρὸς
του, ἀπομακρυνθέντος πλέον.

Ἐν τῷ μεταξύ ἡ διὰ τὴν ἔφεσιν ὁρισθεῖσα
προθεσμία εἶχε λήξῃ, ὥστε ἡ Κηστενιέφκα ἀνήκε
τοῦ λοιποῦ εἰς τὸν Τρογεκούρωφ. Ὁ Σαβάσκιν
ἐπαρουσιάσθη πρὸς αὐτὸν μετὰ ὑποκλίσεως και συγ-
χαρητήρια, παρακαλῶν νὰ ὄρση ἀπὸ τε θὰ νῦδῶ-
κει νὰ λάβῃ εἰς τὴν κατοχὴν του τὸ νεοαποκτη-
θὲν κτήμα, και τίνα ἐπεθύμει νὰ διορίσῃ ἐπίτρο-
πόν του πρὸς τοῦτο, αὐτὸν τὸν ἴδιον, ἢ ἄλλον τι-
νὰ; Ὁ Τρογεκούρωφ ἐταράχθη. Ἐκ φύσεώς δὲν
ἦτο φιλάργυρος, ἀλλ' ἡ ἐπιθυμία τῆς ἐκδικήσεως
τὸν εἶχε παρασύρῃ πολὺ μακρὰν, και ἤδη ἡ συ-
νείδησις τὸν ἔτυπτε. Ἐγνώριζεν εἰς ποίαν κατά-
στασιν εὕρισκετο ὁ ἀντίδικός του, παλαιὸς τῆς
νεότητος σύντροφος, και ἡ νίκη δὲν ἠγαρήσσει
τὴν καρδίαν του. Ὅθεν ἠτένισεν αὐστηρῶς τὸν
Σαβάσκιν, ἠγῶν ἀφορμὴν νὰ τὸν ἐπιπλήξῃ, ἀλ-
λὰ μὴ εὕρισκων αἰτίαν πρὸς τοῦτο, τῷ εἶπεν
ὀργίλως.—Φύγε ἀπ' ἐδῶ, δὲν σε χρειάζομαι. Ὁ
Σαβάσκιν ἰδὼν τὴν κατῆφιάν του, ἐχαίρεισε και
ἔπῃλθεν, ὁ δὲ Τρογεκούρωφ μείνας μόνος, ἤρχισε
νὰ περιέρχεται τὸ δωμάτιον δεξιὰ και ἀριστερὰ
συρίζων τὸ πειλεμιστήριον ἦμας: Ἡ βροχὴ ἄς
ἠχῆσῃ τῆς ῥιλας, τοῦτ' ἔπερ παρ' αὐτῷ εἰδείκνυεν
ἀσυνήθη ψυχικὴν ταραχὴν.

Ἐπὶ τέλους διέταξε νὰ ζεύξωσιν ἐλαφρὸν ὄ-
χημα, ἐνδύθη θερμότερα, (ὁ Σεπτέμβριος ἦτο πε-
ρὶ τὰ τέλη του) και διευσθῶν ὁ ἴδιος τοὺς ἵππους
ἐξῆλθε τῆς αὐλῆς.

Δὲν ἔβράδυνε νὰ ἴδῃ τὸν οἰκίσκον τοῦ Δου-
βρόφσκι. Αἰσθήματα ἀντίθετα ἐπλήρουν τὴν ψυ-
χὴν του. Ἡ ἱκανοποιηθεῖσα ἐκδικήσις και τὸ
φιλάργον ἐπνιγον μὲχρι τινὸς εὐγενέστερα αἰ-
σθήματα, ταῦτα ὅμως ἐπὶ τέλους ὑπέρσχυσαν,
και ἀπεφάσισε νὰ κλείσῃ εἰρήνην μετὰ τοῦ γη-
ραιοῦ γείτονός του, νὰ ἐξαλείψῃ πᾶν ἔχνος τῆς
διενέξεώς των, νὰ τῷ ἐπιστρέψῃ τὸ κτήμα του.
Ἐλαφρύνας τὴν συνείδησίν του μετὰ τὸν εὐγενῆ
αὐτὸν σκοπόν, ὁ Τρογεκούρωφ διηυθύνθη τροχά-
δην πρὸς τὴν ἐκαυλὴν τοῦ γείτονός του, και εἰ-
σῆλθεν εἰς τὴν αὐλήν.

Τὴν ῥαν ἐκείνην ὁ ἀσθενὴς ἐκάθητο εἰς τὸν
κοιτῶνα πλησίον τοῦ παραθύρου. Ἐγνώρισε τὸν
Τρογεκούρωφ—και φρικώδης κατάπληξις ἀπει-
κονίσθη ἐπὶ τοῦ προσώπου του, χρῶμα πορφυ-
ροῦν διεδέχθη τὴν συνήθη του ὠχρότητα, οἱ ὀ-
φθαλμοὶ του ἐξῆστραψαν, και ἀκατάληπτοι ἦ-
χοι ἐξῆλθον τοῦ λάρυγγός του. Ὁ υἱός του, δε-
τις καθήμενος ἐκεῖ, ἐνησχολεῖτο ἐξετάζων τὰ
οἰκιακὰ βιβλία, ἀνήγαγε τὴν κεφαλὴν και κατε-
πτοήθη, ἰδὼν τὴν κατάστασίν του. Ὁ ἀσθενὴς
εἰδείκνυε διὰ τοῦ δακτύλου τὴν αὐλήν μετὰ ση-
μεῖα φρίκης και ὀργῆς. Μετὰ πυρσώδους βίας
ἐζήτησε νὰ περισυνάξῃ τὰς ποδιάς τοῦ κοιτανίτου
του, ἵνα ἐγερθῆ τῆς ἔδρας του, και ὑπηγέρθη

μὲν—ἀλλ' αἴφνης κατέπεσε, Ὁ υἱός του ἐρρίφθη
ἐπ' αὐτοῦ, ὁ γέρον ἐκείτο ἀναίσθητος, ἄνευ
πνοῆς, προσβληθεὶς ὑπὸ παραλύσεως.

— Γρήγορα, γρήγορα, εἰς τὴν πόλιν ἐνα ἰα-
τρόν! ἐφώνει ὁ Βλαδίμηρος.

— Ὁ Κύριος Τρογεκούρωφ σὰς ζητεῖ, εἶπεν
εἰσελθὼν εἰς ὑπηρετῆς.

— Εἰπέ τοῦ κυρίου Τρογεκούρωφ νὰ φύγῃ
τὸ γρηγορότερον, πρὶν διατάξῃ νὰ τὸν διώ-
ξουν... τρέξε!

Ὁ θεράπων μετὰ προθυμίας ἔτρεξε νὰ ἐκτε-
λέσῃ τὴν διαταγὴν τοῦ κυρίου του, ἡ δὲ Γεγό-
ροβνα, συμπλέξασα τὰς χεῖρας.

— Ἀκριβῆ μας ἀφέντη, εἶπε θρηνωδῶς, κακὸ
μεγάλο θὰ φέρῃς! ὁ Τρογεκούρωφ θὰ μᾶς φάῃ.

— Σιώπα, εἶπεν ὁ Βλαδίμηρος ἐν ὀργῇ, και
στεῖλε ἀμέσως τὸν Ἀντώνιον εἰς τὴν πόλιν νὰ
φερῇ ἰατρόν. Ἡ γραία ἐξῆλθε, εἰς τὸν προθά-
λαμον οὐδαὶς εὕρισκετο πάντες εἶχαν ἐξέλθῃ νὰ
ἴδωσι τὸν Τρογεκούρωφ, ἐκ τοῦ παραθύρου δὲ ἠ-
κούσαν τὴν ἀπάντησιν ἣν ἔφερον ὁ ὑπηρετῆς ἐκ
μέρους τοῦ νέου κυρίου του. Ὁ Τρογεκούρωφ τὸν
ἦκουσε καθήμενος ἐπὶ τοῦ ὀχήματος: τὸ πρόσω-
πόν του ἐγένετο νυκτὸς ζωφερότερον, ἐμειδίασε
περιφρονητικῶς, ἐρρίψεν ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων ἀ-
πειλητικὸν βλέμμα, ἀναχωρῶν δὲ ἀνέβλεψε και
πρὸς τὸ παράθυρον ὅπου, ὀλίγον πρὶν, ἐκάθητο
ὁ γέρον Δουβρόφσκις. Ἡ γραία ἔστατο ἐπὶ τοῦ
παραθύρου λησμονήσασα τὴν διαταγὴν τοῦ αὐ-
θέντου, οἱ δὲ τῆς αὐλῆς ἀνθρωποὶ θορυβῶδῶς
συνεζήτησαν περὶ τοῦ συμβάντος. Αἴφνης ὁ Βλα-
δίμηρος ἐνεφανίσθη ἐνώπιόν των, και εἶπε μετὰ
φωνῆν διακεκομμένην.

— Δὲν χρειάζεται ἰατρός, ὁ πατήρ μου ἀπέθανε.

Ταραχὴ ἐπηκολούθησε. Οἱ ἀνθρωποὶ ἐρρίφθη-
σαν εἰς τὸ δωματίον τοῦ γέροντος κυρίου των. Οὐ-
τος ἐκείτο ἐπὶ τῆς ἔδρας ἐφ' ἧς τὸν εἶχεν ἀποθέσῃ
ὁ Βλαδίμηρος ἡ δεξιὰ του χεῖρ κρεμαμένη ἠγ-
γίσε τὸ ἔδαφος, ἡ κεφαλὴ ἐκλινεν ἐπὶ τοῦ στή-
θους—δὲν ὑπῆρχε πλέον ἔχνος ζωῆς εἰς τὸ σῶμα
ἐκεῖνο, τὸ μὴ ψυχρονθὲν μὲν εἰσέτι, ἀλλὰ πα-
ραμορφωθὲν ἦδη ὑπὸ τοῦ θανάτου. Ἡ Γεγόροβνα
ἰθρήνει, οἱ δὲ ὑπηρετῆς περικυκλώσαντες τὸ πτώ-
μα, τὸ ἐπλουχον, τὸ ἐνέδυσαν τὴν στρατιωτικὴν
του στολὴν τοῦ ἔτους 1797, και τὸ ἠπλώσαν
ἐπὶ τῆς ἰδίας ἐκείνης τραπέζης, ἐφ' ἧς ἐπὶ το-
σαῦτα ἔτη ὑπηρετοῦν τὸν κύριόν των.

Ε

Ἡ κηδεὶα ἐτελέσθη τὴν τρίτην ἀπὸ τοῦ θα-
νάτου ἡμέραν. Τὸ σῶμα τοῦ πτωχοῦ γέροντος ἐ-
κείτο ἐν τῷ φρετέρῳ αἰσινδόνι περιελημμένον. Ἀ-
μαπάδες ἀνημμέναι περιεκύκλουν τὸ φέρετρον,
οἱ ὑπηρετῆς δὲ πάντες ἦσαν συνηγμένοι, ἔτοιμοι
διὰ τὴν ἐκφοράν. Ἐπέστη τέλος ἡ ῥα, και ὁ
Βλαδίμηρος βοηθούμενος ὑπὸ τῶν ὑπηρετῶν, ἤγα-

ρε τὸ φέρετρον. Ὁ ἱερεὺς προεπορεύθη, ἀκολουθοῦ-
μενος ὑπὸ τοῦ διακόνου, ψάλλοντος τὰς νε-
κρωσίμους εὐχάς. Ὁ κύριος τῆς Κηστενέφκας
διήλθε τὴν φλιάν τῆς οἰκίας του δι' ἐσχάτην
φορὰν. Ἡ νεκρική συνοδία διήλθε διὰ τοῦ δάσους,
ὅπισθεν τοῦ ὁποίου εὕρισκετο ἡ ἐκκλησία. Ἡ ἡμέ-
ρα ἦτο διαυγής καὶ ψυχρὰ, τὰ δὲ φθινοπωρινὰ
φύλλα ἐπιπτον ἐκ τῶν δένδρων. Ἐξεληθόντες τοῦ
δάσους, εἶδον τὴν ξυλίην ἐκκλησίαν καὶ τὸ κοι-
μητήριον, ὅπερ ἐσκαίον γηραιὰ φιλύρα. Ἐκεῖ
ἀνεπαύετο τὸ σῶμα τῆς μητρὸς τοῦ Βλαδίμηρου,
καὶ παρὰ τὸν τάφον ἐκείνης, τὴν προτεραϊαν, εἴ-
χον ὀρυξή νεόν. Ἡ ἐκκλησία ἦτο πλήρης χωρι-
κῶν, ἐλθόντων νὰ δώσωσιν εἰς τὸν κύριόν των τὸν
τελευταῖον ἀσπασμόν. Ὁ νέος Δουβρόφσκης οὔτε
ἐκλαίεν οὔτε προσήχετο, τὸ πρόσωπόν του ὁμοίως
ἦτο φοβερόν. Μετὰ τὸ πέρας τῆς θλιβερᾶς τελε-
τῆς ὁ Βλαδίμηρος πρῶτος ἠσπάσθη τὸ σῶμα,
καὶ μετ' αὐτὸν οἱ ἄνθρωποι του κατόπιν ἔφερον
τὸ κάλυμμα καὶ ἐκάρφωσαν τὸ φέρετρον. Αἱ γυ-
ναῖκες ἐβόηον μεγαλοφώνως, οἱ δὲ χωρικοὶ οὐχὶ
σπανίως ἐσπόγγιζον τὰ δάκρυά των διὰ τῆς χει-
ρὸς. Τὸ φέρετρον ἔφερον οἱ αὐτοὶ ὑπὲρ τῆς μετὰ
τοῦ Βλαδίμηρου εἰς τὸ κοιμητήριον ἀκολου-
θοῦμενοι ὑφ' ἑαυτοῦ χωρίου, ἀφοῦ δὲ κατετέθη
εἰς τὸν τάφον, οἱ παριστάμενοι ἔρριψαν ἐπ' αὐτοῦ
ἐκάστος δὲ ἄνα χρώματος, ἐπλήρωσαν τὸν τάφον,
προσεκύνησαν, καὶ ἀπῆλθον. Ὁ Βλαδίμηρος ἀ-
πεμακρύνθη ἐσπευσμένως, καὶ προηγήθει τῶν λοι-
πῶν πάντων ἐκρύβη ἐντὸς τοῦ δάσους.

Ἡ Γεγόροβνα ἐξ ὀνόματός του προσεκάλεσε
τὸν ἱερέα καὶ τοὺς ἀκολουθοῦσας του εἰς τὸ ἐπική-
δειον γεῦμα, δηλώσασα ὅτι ὁ νέος κύριος δὲν
προτίθεται νὰ λάβῃ μέρος εἰς αὐτό, οὕτω δὲ ὁ
πατὴρ Ἀνήσιμος, ἡ σύζυγός του Θεοδότοβνα καὶ ὁ
ἀναγνώστης διηυθύνθησαν περὶ τὴν οἰκίαν,
συζητοῦντες μετὰ τῆς Γεγόροβνας περὶ τῶν ἄρε-
τῶν τοῦ μακαρίτου καὶ περὶ τοῦ τί ἀνέμενε, κατὰ
τὸ φαινόμενον, τὸν διάδοχόν του. Τὰ μετὰ τοῦ
Τρογεκούρωφ καὶ τοῦ νέου Δουβρόφσκη διατρέξαν-
τα ἦσαν ἤδη πασίγνωστα, καὶ οἱ σχολιάζοντες
αὐτὰ προέλεγον ὅτι θὰ εἶχον σοβαρὰς συνεπειάς.

— Ὅ,τι εἶνε νὰ γείνη, θὰ γείνη, εἶπεν ἡ Θεο-
δότοβνα, θὰ ἦνε ὅμως λυπηρὸν ἂν δὲν θὰ ἔχω-
μεν κύριον τὸν Βλαδίμηρον Ἀνδρέιτς. Νέος, μὰ
τὴν ἀλήθειαν, καθὼς πρέπει.

— Καὶ ποῖον ἄλλον θὰ ἔχωμε; διέκοψεν ἡ
Γεγόροβνα. Ἄδικα ὁ Τρογεκούρωφ θυμώνει, καὶ
δὲν ἔχει νὰ κάμῃ μὲ παιδί· τὸ παλληκάρι μου
δὲν θ' ἀφήσῃ νὰ τὸν ἀδικήσουνε, καὶ πρῶτα ὁ
Θεός, θὰ βραβεύει καὶ φίλοι του. Πολὺ δὲ ὑπε-
ρηφανεύεται ὁ Τρογεκούρωφ.

— Ἀχ! Γεγόροβνα, εἶπεν ὁ ἀναγνώστης, ἐγὼ
ἐπιθυμοῦσα νὰ ἔχω νὰ κάμω μὲ τὸν διάβολο
παρὰ νὰ στραβοκωτῶ τὸν Τρογεκούρωφ. Ἄμα
τὸν ἰδῆς σὲ πιάνει φόβος καὶ τρέμεις! καὶ χωρὶς

νὰ θέλῃς ἢ βιάχῃ σου ἔτσι καὶ λυγίζει, λυ-
γίζει...

— Ματαιότης ματαιότητων! εἶπεν ὁ ἱερεὺς,
καὶ τοῦ Τρογεκούρωφ θὰ ψάλουν τὸ «αἰώνια σου
ἡ μνήμη» καθὼς σήμερον τοῦ Δουβρόφσκη μόνον
ὅτι ἡ κηδεία θὰ ἦνε πλουσιωτέρα, καὶ κόσμος
θὰ συναχθῆ περισσότερος, τὸ ὅποιον διὰ τὸν Θεὸν
εἶναι τὸ ἴδιον.

— Ἀχ! παππᾶ μου, καὶ μῆς ἠθέλαμε νὰ
φωανάξωμε ὅλα τὰ περιχώρα, μὰ ὁ ἀφέντης δὲν
ἠθέλησε. Ἔχομε καὶ μῆς ἀπ' ὅλα νὰ φιλέψωμε
τὸν κόσμο... μὰ τί νὰ κάμῃς; γι' αὐτὸ κ' ἐγώ,
ποῦ λείπει ὁ κόσμος, θὰ σὰς εὐχαριστήσω μὲ τὸ
παραπάνω, ἀκριβοῖ μου ξένοι.

Ἡ κολακευτικὴ αὐτῆ ὑπόσχεσις καὶ ἡ ἐλπίς
τοῦ νὰ εὕρωσι ἔτοιμον εὐχμιον πλακοῦντα, τοὺς
παρεκίνησε νὰ ταχύνωσι τὸ βῆμα, μετ' ὀλίγον
δὲ ἐφθασαν εἰς τὴν οἰκίαν ὅπου ἡ τράπεζα ἦτον
ἤδη ἐτοιμὴ καὶ παρατεθειμένον τὸ οἶνονεσμα.

Ἐν τῷ μεταξύ ὁ Βλαδίμηρος εἰσέδυσεν εἰς
τὰ πυκνότερα τοῦ δάσους, ζητῶν διὰ τῆς κινή-
σεως καὶ τοῦ κόπου νὰ κατευνάσῃ τὴν θλίψιν του.
Ἐβάδιζε μὴ γνωρίζων ποῦ κορευέται· οἱ βάτοι
εἰς οὐς ἐνεπλέκετο ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν τὸν ἐ-
πλήγωναν, οἱ πόδες του ἐβυθίζοντο ἐντὸς τελ-
μάτων, χωρὶς ποσῶς νὰ τὸ αἰσθάνηται. Ἐπὶ
τέλους ἐφθασεν εἰς μικρὸν κοίλωμα γῆς, περιστοι-
χιζόμενον πανταχόθεν ἀπὸ δένδρα, σχεδὸν ἐστε-
ρημένα φύλλον, περὶ τῶν ὁποίων διεκλαδοῦτο
ρύακιον βέρον σιωπηλῶς. Ὁ Βλαδίμηρος κάθη-
σεν ἐπὶ τῆς ψυχρᾶς χλόης, καὶ σκέψαις, ἐθλιβε-
ρώτεραι ἢ μία τῆς ἄλλης, κατέκλυζον τὴν ψυ-
χὴν του... Ἡσθάνετο βαθείως τὴν ἀπομόνωσίν
του, καὶ τὸ μέλλον αὐτοῦ τῷ παρίστατο κεκα-
λυμμένον ἀπὸ ἀπειλητικὰ νέφη. Ἡ μετὰ τοῦ
Τρογεκούρωφ ἔχθρα τῷ προεμήνυε νέας συμφορὰς
ἢ πενιχρὰ του κατὰστασις ἠδύνατο νὰ περιέλθῃ
εἰς ξένας χεῖρας, εἰς τοιαύτην δὲ περίστασιν ἐ-
σχάτη ἐνδεῖα τὸν ἀνέμενε. Ἐπὶ πολὺ ἐκάθητο
ἀκίνητος εἰς τὸ αὐτὸ μέρος, θεωρῶν ἡσύχως βέ-
οντα τὰ ὕδατα τοῦ ρυακίου, παρασύροντος τὰ
μαραμμένα τῶν δένδρων φύλλα, καὶ ζωνρῶς
παρίστη εἰς τὴν φαντασίαν του ἡ εἰκὼν τῆς
ζωῆς, εἰκὼν τόσον πιστὴ, τόσον συνήθης. Ἐπὶ
τέλους ἰδὼν ὅτι ἐπήρχετο ἡ νύξ, ἠγέρθη, καὶ
ἐπὶ πολὺ πλανηθεὶς ἐντὸς τοῦ ἀγνώστου δάσους,
εὗρε τέλος τὴν ἀτραπὸν ἧτις τὸν ὠδήγησεν εἰς
τὴν θύραν τῆς οἰκίας του.

Εἰς συνάντησιν τοῦ Δουβρόφσκη ἔτυχεν ἐρχό-
μενος ὁ ἱερεὺς μετὰ τῆς συνοδείας του. Ἀφῆνης
τῷ ἐπῆλθεν ἡ ἰδέα τοῦ κακοῦ οἰωνοῦ, καὶ τὴν
ἀποφυγὴν τὴν συνάντησιν, ἀκουσίως του ἐσπευσε
νὰ κρυβῆ μετὰ τῶν δένδρων. Οἱ ἐρχόμενοι δὲν
τὸν εἶδον, καὶ συνδιελέγοντο ζωνρῶς.

— Ἄ! ἀπόφυγε τὸ πονηρὸν καὶ ποίησον τὸ ἀγα-
θόν,» ἔλεγεν ὁ ἱερεὺς· ἡμεῖς δὲν πρέπει πλέον νὰ

μεινῶμεν ἐδῶ· ὅπως καὶ ἂν τελειώσῃ ἡ ὑπόθεσις,
τοῦτο δὲν μᾶς ἐνδιαφέρει.

Ἡ σύζυγός του ἀπήντησεν εἰς ταῦτα, ἀλλ'
ὁ Βλαδίμηρος δὲν ἠδυνήθη ν' ἀκούσῃ.

Πλησιάζων εἰς τὴν οἰκίαν, εἶδε πλῆθος ἀν-
θρώπων συναγμένων εἰς τὴν αὐλήν, μακρόθεν δὲ
ἤκουσεν ὁμιλίας καὶ ἀσυνήθη θόρυβον· δύο ἀμα-
ξοὶ ἵσταντο παρὰ τὸ ἀμαξοστάσιον, ἐπὶ δὲ τοῦ
προθύρου ἄγνωστοί τινες ἐν στολῇ ἐφαίνοντο συ-
ζητοῦντες.

— Τί σημαίνει τοῦτο; ἠρώτησεν ὀργίλως τὸν
Ἀντώνιον ὅστις ἔτριχεν εἰς ὑπάντησίν του. Ποῖοι
εἶναι αὐτοὶ καὶ τί θέλουν;

— Ἀχ! Βλαδίμηρ! Ἀνδρέιτς, ἀπήντησεν ὁ
Ἀντώνιος ἀσθμαίνων, τὸ κριτήριο ἦλθε νὰ μᾶς
παραδώσῃ τοῦ Τρογεκούρωφ μᾶς χωρίζουε ἀπὸ
τὴν ἐυγενεῖα σου.

Ὁ Βλαδίμηρος ἔκλινε τὴν κεφαλὴν· οἱ ἄνθρω-
ποι του περιεκύκλωσαν τὸν δῦμοισρον κύριόν των.

— Εὐεργέτη μας, ἀνέκραζον, ἀσπαζόμενοι τὰς
χεῖρας του, δὲν θέλομεν ἄλλον ἀφέντη ἀπὸ σέ.
Ἀποθαίνομε, μὰ δὲ σὲ παραδίνομε.

Ὁ Βλαδίμηρος τοὺς παρετήρει, καὶ ζοφερὰ
αἰσθήματα τὸν συνεκίνουν.

— Ἦουχάσατε, εἶπε, καὶ ἐγὼ ὁμιλῶ μ'
αὐτοῦς.

— Ὁμιλήσῃ τους, ἀφέντη, ἀνέκραζον ἐκ τοῦ
πλήθους, καὶ ἄς ἔλθουν ἔς τὸν ἑαυτό τους οἱ κα-
ταραμένοι.

Ὁ Βλαδίμηρος ἐπλησίασε τοὺς δημοσίους ὑ-
παλλήλους. Ὁ Σαβάσκιν, μὲ τὸ κάλυμμα ἐπὶ
κεφαλῆς, ἵστατο, τὰς χεῖρας στηρίζων ἐπὶ τῶν
πλευρῶν, καὶ βίπτων περὶ αὐτὸν ὑπεροπτικὰ
βλέμματα. Ὁ ὑπαστυνόμος, ὑψηλὸς καὶ πολὺ-
σαρκος ἀνὴρ, πενηκοντούτης, ἐρυθροπρόσωπος
καὶ μύστακα φέρων, ἄμα ἰδὼν προσερχόμενον
τὸν Δουβρόφσκη, ἐλαρύγγισεν ὡς χηνίσκος, καὶ
εἶπε μὲ βραγχώδη φωνήν.

— Λοιπὸν σὰς ἐπαναλέγω ὅ,τι σὰς εἶπα· δι'
ἀποφάσεως τοῦ δικαστηρίου εἶσθε εἰς τὴν ἐξου-
σίαν τοῦ κυρίου Τρογεκούρωφ, τοῦ ὁποίου ἀντι-
πρόσωπος ἐδῶ εἶνε ὁ Σαβάσκιν. Ὑπακούετε τον
εἰς ὅ,τι σὰς διατάξῃ καὶ σεῖς γυναῖκες, ἀγα-
πῆτε καὶ τιμᾶτέ τον, διότι καὶ αὐτὸς συμπα-
θεῖ πολὺ τὰς γυναῖκας.

Εἰς τὴν δητικὴν ταύτην ἀστείότητα ὁ ὑπα-
στυνόμος ἀνεκάγχασε, τὸν ἐμιμήθησαν δὲ καὶ οἱ
λοιποὶ. Ὁ Βλαδίμηρος ἐλύσσα ἐξ ἀγανακτήσεως.

— Εἰπέτε με, παρακαλῶ, τί σημαίνουν αὐτὰ
ὅλα; ἠρώτησε μὲ προσπεποιημένην ἀπάθειαν
τὸν εὐτράπελον ὑπαστυνόμον.

— Αὐτὰ σημαίνουν, ἀπήντησεν ὁ πονηρὸς ὑ-
πάλληλος, ὅτι ἤλθωμεν νὰ κάμωμεν κατοχὴν εἰς
τὸ κτήμα τοῦτο πρὸς ὄφελος τοῦ κ. Τρογεκού-
ρωφ καὶ νὰ παρακαλέσωμεν μερικὸς ἄλλους νὰ
τραβήξωμεν μὲ τὴν ὥραν των.

— Ἀλλὰ νομίζω ὅτι ἔπρεπε πρῶτον ν' ἀπο-
ταθῆτε πρὸς ἐμέ, καὶ ὄχι εἰς τοὺς χωρικούς μου,
καὶ νὰ δηλώσητε εἰς τὸν κτηματίαν ὅτι παύει
ἡ κυριότης του.

— Ὁ πρῶτον κτηματίας Ἀνδρέας Δουβρόφ-
σκη, θεῖα βουλήσει, ἀπεβίωσε, σὺ δὲ ποῖος εἴ-
σαι; εἶπεν ὁ Σαβάσκιν, αὐθαδῶς αὐτὸν ἀντι-
ζων· ἡμεῖς δὲν σὲ γνωρίζομεν, οὔτε νὰ σὲ γνω-
ρίσωμεν θέλομεν.

— Εὐγενέστατε, εἶνε ὁ νέος μας ἀφέντης,
ἠκούσθη λέγουσα φωνὴ ἐκ τοῦ πλήθους.

— Τίς ἐτόλμησε ν' ἀνοίξῃ τὸ στόμα; εἶπεν
ὀργίλως ὁ ὑπαστυνόμος, τί ἀφέντης; Ἀφέντης
σὰς εἶνε ὁ κ. Τρογεκούρωφ... ἀκούετε ἀνόητοι;

— Σιγὰ κ' ἄς περιμένῃ! εἶπεν ἡ ἴδια φωνή.

— Ἄλλ' αὐτὸ εἶναι στάσις! ἀνεφώνησεν ὁ
ὑπαστυνόμος. Αἱ δημογέροντα, ἐδῶ!

Ὁ δημογέρον προέβη.

— Εὐρέ μου ἀμέσως ἐκείνον, ποῦ ἐτόλμησε
νὰ μοῦ ἀποκριθῇ, καὶ ἐγὼ τόν...

Ὁ δημογέρον ἐστράφη πρὸς τὸ πλῆθος ἐρω-
τῶν τίς ὠμίλησε, ἀλλ' οὐδεὶς ἀπεκρίθη. Μετ' οὐ
πολύ, εἰς τὰς τελευταίας σειρὰς ἠγέρθη ψιθυρι-
σμός, ὅστις βαθμηδὸν αὐξάνων τάχιστα μετε-
βλήθη εἰς τρομερὴν βοήν. Ὁ ὑπαστυνόμος ἐτα-
πείνωσε τὴν φωνήν, καὶ ἐπειράθη νὰ κατευνάσῃ
τὸ πλῆθος.

— Μὰ τί τόνοι βλέπομε; ἀνέκραζον οἱ τῆς
αὐλής· παιδιὰ πιάστε τον! καὶ τὸ πλῆθος ἐμι-
νήθη.

Ὁ Σαβάσκιν καὶ οἱ σύντροφοί του ἐρρίφθησαν
εἰς τὸν πρόδομον, τοῦ ὁποίου ἐκλείσαν τὴν ἐξώ-
θυραν.

— Παιδιά, ἐμπρός! ἀνέκραζεν ἡ αὐτὴ φωνή,
καὶ τὸ πλῆθος ἤρχισεν ἐπιτιθέμενον.

— Σταθῆτε· ἐφώνησεν ὁ Δουβρόφσκη· ἀνό-
ητοι, τί κάμνετε; ἀφανίζετε καὶ τὸν ἑαυτὸν σὰς
καὶ ἐμέ· πηγαίνετε εἰς τὰ σπίτια σας, καὶ ἀ-
φήσατέ με ἡσυχον. Μὴ φοβεῖσθε, ὁ μονάρχης εἶ-
ναι ἐλεήμων, θὰ τὸν παρακαλέσω καὶ δὲν θὰ
μᾶς ἀδικήσῃ, εἴμεθα ὅλοι παιδιὰ του ἀλλῶως
πὼς θέλετε νὰ σὰς γείνη ὑπερασπιστής, ἂν φα-
νῆτε ἐπαναστάται καὶ κακούργοι;

Ὁ λόγος τοῦ νέου Δουβρόφσκη, ἡ ἠχηρὰ φω-
νὴ καὶ τὸ μεγαλοπρεπὲς του σχῆμα ἐπέφερον
τὸ πῶθητὸν ἀποτέλεσμα. Ἠσύχασαν πάντες καὶ
ἀπεσύρθησαν· ἡ αὐλὴ ἐκενώθη. Ὁ Βλαδίμηρος
ἐξῆλθεν ἐπὶ τοῦ προθύρου, ὁ δὲ Σαβάσκιν ἠνοῖξε
τὴν θύραν καὶ μετὰ ταπεινῶν ὑποκλίσεων ἠυ-
χαρίστησε τὸν Δουβρόφσκη διὰ τὴν φιλάνθρω-
πον αὐτοῦ ἐπέμβασιν.

Ὁ Βλαδίμηρος τὸν ἤκουε μετὰ περιφρονήσεως
καὶ δὲν ἀπεκρίθη.

— Ἀπεφασίσαμεν, ἐξηκολούθησεν ὁ παρι-
δρος, μὲ τὴν ἀδειάν σας νὰ ζενυκτώσωμεν ἐδῶ,
ἐπειδὴ εἶνε ἀργά, καὶ οἱ χωρικοὶ σὰς ἐμποροῦν

νά μᾶς προσβάλου καθ' ἑσθ' ὁδόν. Σὺς παρακαλῶ, διατάξετε νά μᾶς στρώσουν, ἅς ἦνε καὶ χόρτον, εἰς τὴν αἰθουσαν, καὶ τὰ χαράγματα ἀναχωροῦμεν.

— Κάμετε, ὅ, τι θέλετε, ἀπήντησεν ξηρῶς ὁ Δουβρόφσκης· ἐγὼ πλέον δὲν εἶμαι ἐδῶ κύριος. Καὶ μεταβᾶς εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ πατρὸς του, ἐκλείσθη ἐν αὐτῷ.

[Ἔπεται συνέχεια]

Η. Α. Α.

ΤΙ ΕΙΝΕ Ἡ ΕΥΤΥΧΙΑ;

Οἱ ἄνθρωποι ὑποπίπτουσι συνήθως εἰς παράδοξον ἀντίφασιν. Μεμφιμοιροῦσιν ἀσμένως ὅτι εἶνε δυστυχεῖς, ἀλλὰ νομίζουσι πάντες ὅτι κατέχουσι τὸ ἀληθές τῆς εὐτυχίας ἀπόκρυφον. Ζηλεύουσι τὴν τύχην τοῦ γείτονος, ἀλλὰ κατακρίνοντες ἅμα τὸν τρόπον τοῦ ζῆν αὐτοῦ· ἀδημονοῦσι διότι δὲν ἔχουσι εὖνον τὴν τύχην, οἰκτεροῦσι δὲ τὸν γείτονα τηλικαύτην σημασίαν ἀποδίδοντα εἰς τὴν ἐνοσίαν ταύτην· τέλος, ταῦτοχρόνως λέγουσι περὶ ἀνθρώπου τινὸς ὅτι εἶνε εὐτυχής, ἀλλ' ὅτι δὲν ἐπιθυμοῦσι νὰ εἶνε εὐτυχεῖς ὡς ἐκεῖνος, ἱκανοποιῦντες συνάμα τὰς δύο οἰκτρὰς ταύτας κλίσεις τῆς φύσεως ἡμῶν, τὴν εὐχαρίστησιν τοῦ μεμφιμοιροῦν καὶ τὴν εὐχαρίστησιν τοῦ ψέγειν τὸν ἄλλον.

Εὐχερὲς εἶνε νὰ δικαιολογήσωμεν τὴν φαινομενικὴν ταύτην ἀντίφασιν. Τὰ γεγονότα δὲν ἐξαρτῶνται ἀφ' ἡμῶν, ἀλλ' ὁ τρόπος τοῦ κρίνειν αὐτὰ ἀνήκει ἡμῖν ὡς ἰδίας. Οὐδόλωσ ἀισχυρόμεθα ἡμολογοῦντες ὅτι τὰ γεγονότα δὲν εἶνε οἷα ἐπιθυμοῦμεν αὐτὰ, ἀλλ' ἀισχυρόμεθα ἡμολογοῦντες ὅτι ἀπατώμεθα. Ἐκ τούτου προέρχεται ὅτι οὐδαίς ἐρυθρίξ λέγων πρὸς ἑαυτὸν ὅτι δὲν εἶνε εὐτυχής· διότι τί παταίμεν ἡμεῖς ἂν ἡ τύχη δὲν φροντίζει περὶ ἡμῶν, ἀλλὰ δὲν θέλομεν νὰ ἡμολογήσωμεν οὔτε πρὸς ἡμᾶς αὐτούς οὔτε πρὸς τοὺς ἄλλους ὅτι ἀγνοοῦμεν ποῦ εἶνε ἡ εὐτυχία, ὅτι ματαίαν διώκομεν σκιάν, ὅτι ἀπατώμεθα ὑπὸ τῆς φαντασίας ἡμῶν, ἐν ἐνὶ λόγῳ ὅτι δὲν κρίνομεν ὑγιῶς· διότι ἡ πλάνη, καὶ μὴ πάντοτε ἔκουσια, εἶνε ἀδυναμία ἀπαρέσκουσα ἡμῖν, ἢ μετ' ἄκρας εὐχαριστήσεως ἀνακαλύπτουμεν ἐν τοῖς ἄλλοις.

Οὐ μόνον δὲν προσβάλλεται ἡ φιλαυτία ἡμῶν βλεπόντων τὴν τύχην διαψεύδουσιν τὰς ἐλπίδας μας, ἀλλὰ καὶ, κατ' ἐνδόμυχόν τινα συλλογισμόν, πιστευομένη πῶς ὅτι εἶνε τιμὴ ἡμῶν νὰ μὴ εἴμεθα εὐτυχεῖς ὅσον οἱ ἄλλοι. Ἡ εὐτυχία ἔχει τι τὸ βλακῶδες, δι' ὃ τὴν περιφρονοῦμεν κατὰ διάνοιαν, εἰ καὶ δεχόμεθα αὐτὴν εὐχαρίστως προσερχομένην. Ἐναερυνόμεθα ἐπὶ τῇ δύσμενείᾳ τῆς

τύχης, ὅπως ὑπερήφανον πνεῦμα ὑπερηφανεύεται μὴ τυγχάνον τῆς ἐνοσίας τῆς ἐξουσίας. Μᾶς φαίνεται ὅτι μόνον ἄνθρωπος ἀξίαν τινὰ ἔχων ἠδύνατο ν' ἀξιώθῃ ταιαύτης ἀδικίας ἐκ μέρους τῆς τύχης· ὅπως δὲ ὁ ἐξοστρακισμὸς ἐν ταῖς ἀρχαίαις δημοκρατίαις ἦτο τιμητικὸς εἰς τοὺς μεγάλους πολίτας τίτλος, ἡμοίως οἱ διωγμοὶ τῆς τύχης τιμῶσι πῶς καὶ ἀνυψοῦσι τοὺς ὑφισταμένους αὐτούς.

Εἶνε ἀληθές ὅτι δὲν εἶνε πάντοτε εὐκόλον, οὐδὲ δυνατόν κἄν, νὰ θεωρῶμεν ἑαυτούς κατατρυχομένους ὑπὸ τῆς δυστυχίας, καὶ ὅτι περιστάσεις τινὲς εἶνε τόσον προφανῶς εὐτυχεῖς ὥστε εἶνε δυσχερὲς νὰ μεμφιμοιρήσωμεν. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἀνάγκη ἢ φιλαυτία ν' ἀνευρίσκηται πανταχοῦ, ἰδοὺ πᾶς ἐνεργεῖ διαίρει εἰς δύο τὰ ἀφορώντα εἰς ἡμᾶς· εἰς ὅ, τι ἔχομεν καὶ εἰς ὅ, τι δὲν ἔχομεν· τὸ πρῶτον προέρχεται ἐκ τῆς ἀξίας ἡμῶν, τὸ δευτέρον ἐκ τῆς ἀδικίας τῶν γεγονότων. Ἀπολαμβάνου τοῦ πρώτου, ὡς ὀφειλομένου ἡμῖν, οὐδόλωσ περὶ τούτου μερμυῶντες, φροντίζομεν δὲ ν' ἀναρριπίζομεν ἐνδελεχῶς ἐν ἡμῖν τὴν περὶ τοῦ δευτέρου μέριμναν, ὅπως ἔχομεν ἀφορμὴν νὰ παριστώμεθα ὡς θύματα τῆς τύχης εἰς τοὺς ἰδίους ἡμῶν ὀφθαλμούς. Κατὰ φυσικὴν δὲ ἀντίφασιν τὴν αὐτὴν διαίρεσιν ποιῶμεν ἐν τῇ τύχῃ τῶν ἄλλων. Διακρίνομεν ὅ, τι ἔχουσι τοῦ ὅ, τι στεροῦνται· ἀλλὰ τότε ἀποδίδομεν εἰς τὴν τύφλωσιν τῆς τύχης τὰ ἀγαθὰ ἅτινα τοῖς ἀπονέμει, καὶ εἰς τὴν δευτέρωσαν αὐτῆς ὅσα δὲν τοῖς παρέχει.

Τοιαῦτα εἶνε τὰ λάθη τῶν ἀνθρώπων ὅταν συγκρίνωσι τὴν τύχην αὐτῶν πρὸς τὴν τῶν ἄλλων· τὰ σφάλματα δὲ ταῦτα δὲν εἶνε ἤττον παράδοξα, ὡς εἶπομεν, ὅταν πρόκηται νὰ κρίνομεν οὐχὶ περὶ τῆς τύχης ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς φρονήσεως τῶν ἡμοίων μας, καὶ νὰ ἐκτιμῶμεν κατ' ἀξίαν τὴν περὶ τοῦ βίου γνώμην των, μαρτυρομένην ὑπὸ τοῦ τρόπου αὐτῶν τοῦ βίου.

Ἐν ταῖς πλείσταις τῶν συνδιαλέξεων ἡμῶν βλέπομεν ὅτι τὸ κύριον αὐτῶν θέμα ἀποτελεῖ σχεδὸν πάντοτε ἡ κατάκρισις τοῦ βίου τῶν ἀπόντων.

— Ὁ δεῖνα εἶνε πλούσιος, λέγομεν, ἀλλὰ τί τὸν ὠφελεῖ νὰ εἶνε πλούσιος ἀφ' οὗ ζῆ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον; Μὴ τὴν ἀλήθειαν, ἂν πρόκηται κανεὶς νὰ στερηθῇ ὅλας τὰς ἡδονὰς τῆς ζωῆς, καλλίτερα ν' ἀπαλλαγθῇ ἀπὸ ὅλας τὰς φροντίδας τὰς ὁποίας δίδει ἡ διατήρησις τοῦ χρήματος. Ἐννοοῦμεν τὴν οικονομίαν, ἀλλ' ἡ γλισχρότης εἶνε γελοία. Ὁ τάδε ζῆ μεγαλοπρεπῶς· ἀλλ' ἐν τῇ πομπῶδει ταύτῃ ἐπιδείξει πῶς θέσις ὑπολείπεται διὰ τὴν εὐτυχίαν; Ἡ ἐπιτήδευσις ἐκείνη τῆς ἐθιμοτυπίας, τὸ πλῆθος τῶν παντοίων θεραπόντων, ἡ ἀδιάκοπος κίνησις τῶν ἐπισκέψεων καὶ τῶν ὑποδοχῶν, ὁ θορυβώδης βίος ὁ ἐκτός τοῦ οἴκου, ταῦτα πάντα εὐτυχία εἶνε ἔρα γε ἢ δη-

μοσία τις τιμωρία ἐπιβαλλομένη εἰς τὴν πλεονεξίαν ἡμῶν καὶ τὴν ἀλαζονείαν;

Ἡ φιλαργυρία λοιπὸν καὶ ἡ πολυτέλεια, ἡ ἀπλότης καὶ ἡ ἐπιδείξις πάντα παρέχουσι ἀφορμὴν εἰς κατάκρισιν καὶ μὴ ἐλπίζετε ὅτι θ' ἀποφυγετε τὴν κατηγορίαν ταύτην ἐκλέγοντες μέσον τι, διότι μέσον δὲν ὑπάρχει, παρεκτός, ἐννοεῖται, ἐκείνου ὅπερ ὁ ἐπικριτής σας ἠδυνήθη νὰ εὐρῆ ἢ ὅα ἠδύνατο νὰ εὐρῆ ἂν ἦτο εἰς τὴν θέσιν σας.

Οὕτω οἱ ἄνθρωποι κρίνουσι ἀλλήλους, ψέγοντες πάντες τὴν ὁδὸν ἣν αὐτοὶ δὲν τρέπονται. Οἱ πλήρεις πυρὸς καὶ νεότητος ἀκόλαστοι θηρεύοντες ἀποκλειστικῶς τὴν ἡδονὴν σκάπτουσι τὰς θλιβερὰς ἀπολαύσεις ἐκείνων, οἵτινες ὠχρίωσι πρὸ τῶν βιβλίων, καὶ τὰς ἀνόστους ἠδύτητας τοῦ οἰκογενειακοῦ βίου· ὁ δὲ σοφός, ὁ ἐξ ἀκοῆς μόνον γινώσκων τὰ πάθη, ἢ τοῦ ὁποίου ἡ σθεσθεῖσα καρδιά ἐλησμονήσεν αὐτὰ, οἰκτερεῖ τὴν ἀμαθίαν ἐκείνην νεότητα, ἢ ἢν ὁ τάφος καταβροχθίζει ὀλοκλήρον καὶ ἐξ ἧς μόλις ἀνάμνησις τις ὑπολείπεται.»

Ἡ γενικὴ αὕτη πρόληψις ἔπρεπε νὰ μᾶς ἀποτρέψῃ τοῦ πειρασμοῦ τοῦ ν' ἀποφανθῶμεν περὶ προβλήματος, ὅπερ φαίνεται τόσον ὀλίγον ἐπιδεικτικὸν λύσεως, διότι εἴμεθα βέβαιαι ὅτι θὰ ἔχομεν τόσους τοὺς ἐναντίους ἄνους καὶ τοὺς ἀναγνώστας. Ἐκαστος, πράγματι, ἔχει ἴδιον τρόπον τοῦ ἀντικαμπάνεσθαι τῆς εὐτυχίας, ὑποστηρίζει δὲ ὅτι οὗτος εἶνε ὁ ἀριστος. Ὁ παρεμβαίνων εἰς τὴν συζήτησιν φαίνεται κατεχόμενος ὑπὸ τῆς αὐτῆς οἴας καὶ οἱ ἄλλοι μανίαις, καὶ θέλων νὰ πείσῃ αὐτούς περὶ πράγματος ἐν ᾧ δὲν ἰσχύει παιδιῶ, τῆς ὀρθότητος του· ἐστὶ κλιπεὺς τινος ἢ αἰσθηματος ἰδιαιτέρου. Ὁ φιλόσοφος ὅστις ψέξας καὶ κατακρίνας πάσας τὰς χιμαίρας τῶν θνητῶν, καλεῖ αὐτοὺς ν' ἀκούσωσι τὰς ἰδίας αὐτοῦ ὀνειροπολήσεις, δὲν ἡμοιάζει ἔρα γε πρὸς τὸν παράφρονα ἐκεῖνον, ὅστις ἔσκωπε τὸν σύντροφον αὐτοῦ λέγων: «Αὐτὸς ὁ δυστυχὴς νομίζει ὅτι εἶνε υἱὸς θεοῦ· ἐγὼ τὸ εἰξέωρα καλλίτερα ἀπὸ κάθε ἄλλου ὅτι ἔχει λάθος, ἐγὼ ὁ ὁποῖος εἶμαι ὁ ἴδιος ὁ θεός.»

Χαρίεις τις καὶ ἀφελὴς συγγραφεὺς, ὁ Δρόξ, διδάσκει ἡμᾶς ὅτι ὅπως ὤμεν εὐτυχεῖς, πρέπει νὰ ὑγιαίνωμεν, νὰ ἔχομεν εὐπορίαν τινὰ, καλοῦς φίλους, ἀξίεραστον γυναῖκα, ν' ἀγαπῶμεν τὰ βιβλία καὶ τὴν μουσικὴν, μακρὰν δὲ τῶν βαρειῶν ἀσχολιῶν ν' ἀφιερῶμεν τὴν ἀνετον ἡμῶν ἀνεξαρτησίαν εἰς τὴν ἀπόλαυσιν τῶν ἀπλῶν ἡδονῶν ἀθῶου βίου· τοῦτο δὲ καλεῖ «τέχνην τοῦ εὐτυχεῖν».

Ἀληθῶς εἶνε ὠφέλιμον καὶ συνετὸν τὸ διδάσκειν εἰς τοὺς κεκτημένους τοιαῦτα ἀγαθὰ τὴν τέχνην τοῦ ἀπολαύειν αὐτῶν. Ἄλλὰ τί ὠφελοῦμεν τοὺς ἀμοιροῦντας αὐτῶν; «Ἡ περὶ εὐτυχίας θεωρία τοῦ αὐτοῦ, λέγει ἐπιχαρίτως ὁ Μι-

νιέ, ἐφάνη ὡς παραδοξολόγημα, ὅπερ ἰλαρὸν πνεῦμα ἐξήγαγεν ἐξ εὐτυχῶς βίου. Ἐμέμφθησαν αὐτὸν ὅτι τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἱστορίαν ἐλευθέρωσεν ὡς βᾶσιν ἐπιστήμης, καὶ ὅτι παρουσίασεν ὡς κανόνα ὅτι ἠδύνατο τὸ πολὺ νὰ μνημονευθῇ ὡς ἀπλοῦν παραδειγμάτων.

Εὐτυχὴς ὅστις ἀρκεῖται νὰ ἐρωτήσῃ τὴν καρδίαν τοῦ ὅπως μᾶς διδάξῃ τὴν «τέχνην» τοῦ εὐτυχεῖν. Ἄλλ' ἐν τούτοις ποῖον κύρος δύναται νὰ ἔχῃ φιλοσοφία τις, ἐκτιθεῖσα ἀτομικὰ μόνον συναίσθηματα καὶ τὴν κατάστασιν τῆς ψυχῆς τοῦ διδάσκοντος αὐτήν;

Ὅσον συγκινητικὸν καὶ ἂν εἶνε βιβλίον τι, εὐρίσκει ἀδιαφόρους πάντας τοὺς μὴ αἰσθηνομένους ὅπως ὁ συγγραφεὺς. Ὁ φιλόσοφος ἄλλως τε δὲν εἶνε ἄνθρωπος διηγουμένος τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἱστορίαν καὶ ἀποκαλύπτων τὸν ἴδιον αὐτοῦ βίον διὰ τῶν ἀθῶων ἐξομολογήσεων τῆς γραφίδος του. Τὸ κύριον, τὸ μόνον μέλημα αὐτοῦ εἶνε ἡ ἀλήθεια. Ἄλλως τε ἀγνοοῦμεν ἂν ἀπολαύει τῶν ἀγαθῶν ἅτινα συνιστᾷ, διότι δὲν ὑπεσχέθη νὰ ἐξομολογηθῇ τὰ καθ' ἑαυτὸν. Ἄλλὰ τὰ ἀγαθὰ ταῦτα εἶνε ὄντως τὰ ἀληθῆ; Γεῦτο καλεῖ ἡμᾶς νὰ κρίνητε. Πρέπει λοιπὸν νὰ ὑπάρχωσιν ἀληθῆ ἀγαθὰ καὶ ἐπομένως ἀληθὴς εὐτυχία. Ἄλλως περὶ τίνος λαλεῖ καὶ τίς ἡ ἀνάγκη ν' ἀναμίσξῃ τὴν φωνὴν αὐτοῦ πρὸς τόσας συγκεχυμένας φωνὰς χθούσας τὴν εὐτυχίαν ἐπὶ παραφῶνων τῶνων;

Ὁ Λαροσφονικὸς εἶπεν: «Ἡ εὐτυχία ἐγκεῖται ἐν τῇ ἰδιαιτέρᾳ ἡμῶν αἰσθήσει καὶ ὄχι ἐν τοῖς πράγμασιν.» Τὸ κείμενον τοῦτο εἶνε ἀληθές ἀλλὰ δεῖται ἐπιξηγήσεως. Βεβαίως μέγαρόν τι δὲν καθιστᾷ εὐτυχῆ τῶν ἀνιώνμενων ἐν αὐτῷ. Ἡ ἀπόκτησις τῶν θερμωτέρων τοῦ κόσμου πραγμάτων δὲν ἐπιφέρει εὐτυχίαν εἰς τὸν ἀδυνατοῦντα ν' ἀπολαύσῃ αὐτῶν. Θέπατε τὴν Ἀφροδίτην τῆς Μήλου πρὸ τῶν ὀμμάτων Κινέζου ἢ δότε ἑκατοντακισχιλίων δραχμῶν εἰσόδημα εἰς Ἐσσιμῶν, δὲν θὰ καταστήσεται εὐτυχῆ οὔτε τὸν μὲν οὔτε τὸν δεῖ. Τὰ παίγνια ἅτινα κατεγοήτευον ἡμᾶς κατὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν, βραδύτερον φαίνονται ἡμῖν ἀηδῆ καὶ ἀνόητα. Δὲν ὑπάρχει λοιπὸν εὐτυχία ἄνευ ἡδονῆς. Καὶ ὅμως ἡ ἡδονὴ εἶνε τὸ ἄνθος μόνον τῆς εὐτυχίας, δὲν εἶνε οὔτε ὁ κορμὸς αὐτῆς οὔτε ἡ ρίζα.

Ὁ συγγέων τὴν ἡδονὴν πρὸς τὴν εὐτυχίαν ἐκλαμβάνει τὸ ἀποτελεσματικὸν ὡς αἷτιον. Ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶνε εὐτυχὴς ὡς ἀπολαμβάνων, ἀλλ' ἀπολαμβάνει ὡς ἂν εὐτυχής. Εὐχερὲς ἐκ τούτου εἶνε νὰ ἐννοήσωμεν πόσον ματαίως διανοοῦνται οἱ ὑπὲρ πᾶν τὴν ἡδονὴν ἐπιδιώκοντες, διότι τὴν καταστρέφουσιν ἐπιζητοῦντες αὐτήν. Ἡ ἡδονὴ δὲν ἔχει ἐν ἑαυτῇ, ἂν μοι ἐπιτρέπηται νὰ εἶπω, τὴν δύναμιν τοῦ εἶναι διαφθίρεται καὶ ἐξαπα-

νίζεται εκ του αγώνος ὃν καταβάλλομεν ὅπως συλλάβωμεν, παρατείνωμεν, ἀνανεώσωμεν αὐτήν, ἁμοιάζει πρὸς ἄρωμα ὅπερ ἀδυνατοῦμεν νὰ αἰσθανθῶμεν ἕνεκα μεγάλης ἀνεπισημοσύνης πρὸς ἀπόλαυσιν αὐτοῦ ἢ ὑπὸ τῆς ἀπερισκέπτου ἐπιθυμίας νὰ ἐξαντλήσωμεν ἕλην τὴν ἐξ αὐτοῦ ἀπόλαυσιν. Ἐἴνε πλάνη προσέτι τὸ νομίζειν ὅτι καθιστώμεν εὐτυχῆ τὸν βίον περιάγοντες τὰ πάθη ἡμῶν ἀπὸ τέρψεως εἰς τέρψιν καὶ ἐπιζητοῦντες ἀδιακόπως τὸ καινὸν καὶ τὴν ποικιλίαν. Διότι τῆς ψυχῆς ἐν ἀδιακόπῳ ταραχῇ εὐρισκομένης οὐδὲν εὐοίσει καιρὸν νὰ ἐρριζωθῆ, οὐδὲν φύεται καὶ καρποφορεῖ ἢ δὲ ἡδονὴν δὲν ὠρμάζει ἐν αὐτῇ· εἴνε πρόωρος καρπὸς ἄνευ γεύσεως ὃν δρέπομεν παρερχόμενοι. Τὸ ἀναπαύραστον ἀποτέλεσμα τῆς πλάνης ταύτης εἴνε ἡ ἀνία, τούτεστιν ἀόριστος τις ἀνησυχία περὶ πάντων. Τὸ βέβαιον λοιπὸν τῆς ἡμετέρας ὑπάρξεως καὶ οὐχὶ τὴν ἐπιφάνειαν πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν ὅπως κρίνωμεν τὴν ἀληθῆ ἡμῶν κατάστασιν.

Φρονοῦσι τινὲς ὅτι ἡ ἡδονὴ δὲν ὑπόκειται οὔτε εἰς συζήτησιν οὔτε εἰς ἐπίκρισιν. Διότι πῶς δυνατόμεθα ν' ἀμφισβητήσωμεν εἰς τινα τὴν ἡδονὴν ἢν αἰσθάνεται; Οὗτος μόνον γινώσκει ἂν ἀληθῶς αἰσθάνεται αὐτὴν καὶ οὗτος μόνος εἴνε κριτῆς τοῦ βαθμοῦ καὶ τῆς δυνάμεως τῆς ὑπ' αὐτοῦ προτιμωμένης ἡδονῆς. Καὶ ἐν τούτοις δεῖον νὰ ἠμολογήσωμεν ὅτι ὑπάρχουσι ἀληθεῖς καὶ ψευδεῖς ἡδοναί, τέρψεις εὐγενεῖς καὶ λογικαὶ καὶ τέρψεις παράλογοι καὶ ἀποτρόπαιοι. Δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι ἡ εὐτυχία ἀποτελεῖται ἀδιαφόρως ὑφ' ἀπασῶν τούτων τῶν ἡδονῶν, οἷα δὲ ἴσως καὶ ἂν ὦσι; Καὶ δὲν πρέπει νὰ διαστελωμεν ὅσα ἀρμόζει νὰ αἰσθανθῶμεν τῶν ἀναρμόστων; Ἐκαστος δύναται ν' ἀπατηθῆ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἐν τῇ διακρίσει ταύτῃ καὶ νὰ ἐκτιμήσῃ παρ' ἄξιαν ἡδονάς τινάς· ἐκ τούτου δὲ καὶ αἱ διαφωναὶ ὧν ἐμνήσθημεν. Ἀλλὰ πάντες ὡς ἐκ τῆς ἐκλογῆς, καὶ ἀυθαιρέτου πολλὰκις, ἢν θέλουσι νὰ ἐπιβάλλωσι εἰς τοὺς ἄλλους, δεικνύουσιν ὅτι δὲν θεωροῦσιν ἴσας πάσας τὰς ἡδονάς, καὶ ὅτι δὲν ἀρκεῖ ν' ἀπολαύῃ τις ὅπως ἔχῃ τὸ δικαίωμα νὰ καλῆ αὐτὸν εὐτυχῆ.

Δεῖον, νομίζω, ν' ἀφορηθῶμεν ἐξ ἀρχῆς τινος, ἄνευ τῆς ὁποίας τὰ πάντα καταρρέουσι· ὅτι ἡ εὐτυχία ἢν ἐπιζητοῦμεν πρέπει νὰ προσιδιάξῃ τῷ ἀνθρώπῳ, καὶ οὐχὶ τῷ παιδίῳ, τῷ ἀνδραπόδῳ, ἢ τῷ κτήνι. Ἀναμφιδόλως τὸ κτήνος ἀπολαῖον εἴνε εὐτυχές, διότι ἀπολαμβάνει τὴν σύμφωνον πρὸς τὴν φύσιν αὐτοῦ ἡδονήν. Ἀλλ' ὅς κτήνος ἀπολαῖον ἄνθρωπος δὲν εἴνε εὐτυχής, καὶ ἂν ἀρκῆται ἐτι εἰς τὸν βίον τοῦτον, διότι ἀγνοεῖ τὴν ἀνθρωπίνην εὐτυχιάν, δηλαδὴ τὴν προερχομένην ἐκ τῆς ἐλευθέρου καὶ τελείας ἀναπτύξεως τῆς ἀνθρωπίνου φύσεως. Ἄν διασχυρίζεται ὅτι εἴνε εὐτυχὴς οὗτω, τῷ ἀποκρινόμεθα ὅτι ἀπατάται,

διότι προσηλοῦται εἰς ὑποδέστερα ἀγαθὰ, ἐνῶ ἡδονατο ν' ἀποκτήσῃ ἄλλα ὑπέρτερα. Τὸ ἀνδραπόδον ὅπερ ἀπολαύει τῆς εὐνοίας τοῦ δεσπότου αὐτοῦ καὶ ὅπερ δεσπόζει αὐτοῦ διὰ τῆς διαφθορᾶς, δύναται νὰ νομίζῃ αὐτοῦ εὐτυχής, ἀλλ' εἴνε ἄθλιον ὃν· διότι πρὸς τῇ χαμέρπειᾳ τῆς δουλοφροσύνης προστιθῆσι τὴν χαμέρπειαν τοῦ κολακεύειν καὶ χαρίζεσθαι· εἴνε δυστυχέστερον τοῦ κατατρυχομένου δούλου, οὐ ἢ προσβεβλημένη καρδία ἐξανίσταται κατὰ τῆς ὕβρεως, ἢ οὕτως ἢ ἐξ ἀγνοίας ψυχῆ περιφρονεῖ ἢ συγχωρεῖ αὐτήν.

Ἀλλὰ, ὅς εἴπῃ τις, ποῖα εἴνε τὰ ἐξαιρέτα ταῦτα ἀγαθὰ περὶ ὧν λέγεις, καὶ ἐπὶ τίνι λόγῳ εἴνε ἐξαιρέτα εἰμὴ διότι φαίνονται εἰς σὲ τοιαῦτα, ἅτινα δὲ παρεχούσιν εἰς τοὺς ἀγαπῶντας αὐτὰ πλείους τέρψεις ἐκείνων ἅτινα προτιμῶμεν;

Ἀποκρίνομαι ὅτι οὐχὶ ἡ ἡδονὴ καθιστᾷ τὰ ἀγαθὰ ταῦτα κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἐπιθυμητὰ καὶ περιζήτητα, ἀλλ' ἡ συμφυῆς αὐτοῖς ἀξία. Ἐἴνε δυνατόν ν' ἀρνηθῇ τις ὅτι τὸ διανοεῖσθαι εἴνε καλλίτερον τοῦ πρῆπειν, ὅτι ἡ δράσις καὶ ἡ ἐργασία εἴνε προτιμότεραι τοῦ ὕπνου καὶ τοῦ ληθάργου, ὅτι τὸ μεγαλεῖον τῆς ψυχῆς εἴνε προτιμότερον τῆς ἀγενοῦς δουλοπρεπειᾶς, καὶ ὅτι ὁ ἔρωσ καὶ ἡ δόξα εἴνε πολυτιμότερα τοῦ χρυσοῦ καὶ τοῦ ἀργύρου; Καὶ αὐτοὶ ἐτι οἱ ἀγνοοῦντες τὰ ἐπιλεκτὰ ἀγαθὰ γινώσκουσιν ὅτι ὑπάρχουσιν ἀγαθὰ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον τιμῆς ἀξία, καὶ περιφρονοῦσι τοὺς ἐπιζητοῦντας εὐτελέστερα τῶν ὑπ' αὐτῶν ἐκλεχθέντων. Ὁ δεῖνα ἀνὴρ ὅστις οὐδὲν ἔτι ἐνοεῖ τὸ μεγαλεῖον τῆς ἐπιστημονικῆς ἢ ποιητικῆς μελέτης, συναισθάνεται βαθύτατα τὴν ἀξιοπρέπειαν τῆς ἐργασίας καὶ τῆς δραστηριότητος πρὸς ὠφέλιμον σκοπὸν συντόμως τενοῦσης.

Οἱ φασθόμενοι τὴν ἐργασίαν καὶ τὸ ψυχρὸν λογικὸν προτιμῶσι τὸ πάθος τῆς τυχαίας ἡδονῆς ὡς εὐγενέστερον, βαθύτερον, καὶ μᾶλλον ἀξίον τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ τέλος ἐκ τῶν ἀγαπῶντων μόνος τῶν αἰσθήσεων τὰς ἡδονάς, οἱ δυνάμενοι ν' ἀπολαύσωσι τῆς εὐνοίας τῶν ἀνθῶν καὶ ἀγαπῶντες τὸ φῶς περιφρονοῦσι τοὺς χυδαίους δούλους τῶν κτηνωδῶν δρέξεων.

Ἐπάρχει λοιπὸν ἀληθῆς καὶ ψευδῆς εὐτυχία, ἢ ἀκριθέστερον εἰπεῖν, ὑπάρχει κλίμαξ τιστῆς ἀρκεται ἀπὸ τῆς ταπεινοτέρας τῶν ἡδονῶν καὶ κορυφούται εἰς τὴν εὐγενεστάτην καὶ τελειοτάτην. Ἡ ἰδεώδης τοῦ ἀνθρώπου εὐδαιμονία ἀποτελεῖται ὑφ' ἀπασῶν τῶν ὑποτεταγμένων πρὸς ἀλλήλας κατὰ τὴν τάξιν τῆς τελειότητος αὐτῶν εὐτυχιῶν. Ἐπιλέγω δ' ὅτι ἐν οὐδενὶ τῶν βαθμῶν τούτων ἡ εὐτυχία συγγέεται πρὸς τὴν ἡδονήν, καὶ ὅτι ἡ ἀληθῆς αὐτῆς πηγὴ ἐγκείται ἐν τῇ ἐνασκήσει τῶν ἠθικῶν ἡμῶν δυνάμεων καὶ τῇ ἀναπτύξει αὐτῶν.

Paul Janet.

[Ἐπεται τὸ τέλος.]

85000 ΔΟΛΛΑΡΙΑ

Διήγημα

Α'

Ὁ Θωμᾶς Σμιθσον ἦτο ἐκ γεννήσεως πολίτης τῶν Ἠνωμένων πολιτειῶν τῆς Βορείου Ἀμερικῆς, ἐκ περιπετειῶν δὲ τοῦ βίου ἐγένετο διευθυντῆς παμμειγίστου μηχανουργείου ἐν Νέεϋ Ὑόρκῃ.

Παιδίον ἀκόμη εἶχεν ἄσημον καὶ ταπεινὴν θέσιν, τὴν θέσιν ἐργάτου ἀπλοῦ, ἐν τῷ μηχανουργεῖῳ τῶν ἀδελφῶν Ἀνδερσον, μικρὸν δὲ καὶ κατ' ὀλίγον προβιβαζόμενος ἐκάστοτε ἀνῆλθεν εἰς τὸ περιβλεπτόν καὶ διὰ πλουσίου μισθοῦ ἀμειβόμενον ἀξίωμα τοῦ διευθυντοῦ τοῦ μηχανουργείου· εἰ καὶ μόλις εἴκοσι τεσσαρῶν ἐτῶν τὴν ἡλικίαν ἦτο πράγματι ἡ ψυχὴ τῆς τεραστίας ἐκείνης ἐπιχειρήσεως.

Ὁ Θωμᾶς Σμιθσον ἦτο ἀνὴρ θαλάσσιος καὶ ῥωμαλέος, ἔχων ῥοδόχροον τὴν ὄψιν, κυανοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ πύργωνα ἐπιμελῶς ἐξυρημένον, ἀφίπων πάντοτε μέρος αὐτοῦ, περιβέλον ἡμισελήνοειδῶς τὸν λαίμῳ. Ἡ μορφή του εἶχεν ἐνὶ λόγῳ τελειότατον καὶ γνησιώτατον τύπον Ὑαγκῆ. Ἐνεκα τῆς ικανότητός του, τῆς ειδικότητος αὐτοῦ ἐν τῇ μηχανουργίᾳ, ἀλλὰ πρὸ πάντων ἕνεκα τῆς ἀνωτέρας πάσης ὑπονοίας τιμιότητός του, προσεκτήσατο τὴν ἐγκάρδιον ἀγάπην τῶν ἀδελφῶν Ἀνδερσον· οὐδὲν δὲ ἐγένετο ἐν τῷ κολοσσαίῳ ἐκείνῳ ἐργαστηρίῳ, ἂν μὴ ἐζητεῖτο πρότερον ἢ γνώμη τοῦ Θωμᾶ Σμιθσον, τοῦ συνεργασθέντος ἐν πάσαις ταῖς παραβολωτάταις ἐπιχειρήσεσι τοῦ μηχανουργείου καὶ ἄριστα γινώσκοντος πάσας. Τὴν μεγάλην δὲ σημασίαν τούτου εὐκόλως δύναται τις νὰ ἐκτιμήσῃ, ἀναλογιζόμενος ὅτι ὁ μὲν Σμιθσον ἦτο νεώτατος τὴν ἡλικίαν, ἡ δὲ κατασκευὴ ἀκτόρων, κινητηρίων, γεωργικῶν καὶ παντοειδῶν ἄλλων ἀπαιρομηχανῶν δὲν ἦτο ἀνεξία λόγου, μάλιστα ἐν ἐργαστηρίῳ, οἷον τὸ τῶν ἀδελφῶν Ἀνδερσον, ἀπασχολοῦντι πλείονας τῶν διασχίλων ἐργατῶν.

Τὴν πρωίαν ἐνὸς Σαββάτου—σημειωτέον ὅτι ὁ Θωμᾶς Σμιθσον δὲν εἶχε κοιμηθῆ τὴν προηγουμένην νύκτα, καταστρώνων τοὺς λογαριασμοὺς τοῦ καταστήματος—τὴν πρωίαν λοιπὸν ἐνὸς Σαββάτου ὁ νεαρὸς διευθυντῆς, κρατῶν ἀνὰ χεῖρας περίληψιν λογαριασμῶν, ἐπαρουσιάσθη ἐνώπιον τοῦ προϊσταμένου του, ὅστις ἀφ' οὐ ἐκύτταξε μίαν στιγμὴν τὸν λογαριασμόν, ἔλαβε τὸ βιβλίον τῶν συναλλαγματικῶν καὶ ἐξέδωκε συναλλαγματικὴν 85000 δολλαρίων ἐπὶ τῆς Τραπεζῆς τοῦ Κεντουκῦ. Τὸ ποσὸν ἀκριβῶς ἐκεῖνο ἐχρειάζετο πρὸς πληρωμὴν τοῦ ἐβδομαδιαίου μισθοῦ τῶν ὑπαλλήλων καὶ ἐργατῶν τοῦ μηχανουργείου. Ἐνεκα δὲ τῆς σπουδαιότητος τοῦ ποσοῦ δ κ. Ἀνδερσον ἐδῶκεν ἐγγολὴν εἰς τὸν Σμιθ-

σον νὰ εἰσπράξῃ αὐτὸ ὁ ἴδιος.

Ὁ Θωμᾶς Σμιθσον ἐνέκλεισε τὴν συναλλαγματικὴν ἐν μεγάλῳ χαρτοφυλάκιῳ, καὶ θείσ τοῦτο ὑπὸ μάλῃς καὶ φορέσας τὸν πῖλόν του, ἐπήδησεν εἰς ἐν λεωφορεῖον ἐκ τῶν διανυόντων τὸν δρόμον ἐπὶ τῆς Βαλστρήτ εἰς τὴν 55 ὁδόν.

Κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἡ 55 ὁδὸς ἐκείτο σχεδὸν ἐξω τῆς πόλεως. Τὰ τράμεια δὲν εἶχον ἀκόμη ἐφευρεθῆ, οἱ ἐναέριοι σιδηρόδρομοι ἀνεκωκῶντο ἴσως ἐν τῇ φαντασίᾳ τοῦ ἐφευρέτου αὐτῶν, καὶ ἡ περιώνομος Βρουκλύνειος γέφυρα ὅς ἐξελαμβάνετο τότε ὑπὸ τῶν κατοίκων τῆς Νέας Ὑόρκης ὡς ἐκτραυματικὸν σχέδιον νοσηρῆς διανοίας· διότι τὸ γεγονός, ὅπερ ὅς διηγηθῶμεν, συνέβη ἐν ἔτει 1880.

Β'

Ἐξαργυρώσας μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαθείας τὴν ὑπὸ Ἀνδερσον τοῦ πρεσβυτέρου ἐγχειρηθεῖσαν αὐτῷ συναλλαγματικὴν, ὁ Θωμᾶς Σμιθσον ἐπέβη τοῦ λεωφορείου, δι' οὗ ἐμελλε νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸ μηχανουργεῖον. Τὰ τραπικὰ γραμμάτια ἀπετέλουν ὀγκώδη δέσμη, ἐξ ἧς τὸ χαρτοφυλάκιον προσεκτάτο ἐπιφθονὸν πάχος.

Στηρίζων τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ πολυτίμου χαρτοφυλάκιου, ὅπερ εἶχεν ἀποτεθειμένον εἰς τὰ γόνατά του, ὁ Σμιθσον νυσταλέος ἀνειροπόλει, ὡς ὅς συνέβαινε εἰς πάντα ἀγρυπνήσαντα ὅλην τὴν νύκτα καὶ κατατρίψαντα τὴν πρωίαν εἰς ὁδοπορίαν ἐφ' ἀμάξης. Ἐκλείε τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἤνοιγεν αὐτοὺς πάλιν ἐν ἐκάστῳ τινα γμῶ τοῦ λεωφορείου καὶ ἐπανελάμβανε τὴν μονότονον ταύτην κίνησιν, μέχρις ὅτου κατασχεθεῖς ὑπὸ τοῦ ὕπνου ἕνεκα τοῦ καύσανος καὶ τῆς κοπώσεως, ἀπεκοιμήθη ὀλοσχερῶς. Αἱ ὀμαὶ τῶν ποικίλων δερμάτων, τὰ ὅποια ἔφερον ἀνὰ χεῖρας οἱ πληροῦντες τὴν ἀμαξάν συνοδοιπόροι τοῦ Σμιθσον, καὶ αἱ φλογεραὶ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου, κατέστησαν βαθύτερον τὸν ὕπνον αὐτοῦ. Ὁ διευθυντῆς τοῦ μηχανουργείου ἦτο ἐσφηνωμένος ἐν μέσῳ μᾶς παχείας λαχανοπυλίδος καὶ ἐνὸς κυρίου ἀναγινώσκοντος μετὰ προσοχῆς μεγάλην ἐφημερίδα, καλύπτουσαν σχεδὸν τὸ ἥμισυ τῆς ἀμάξης.

Σφοδρὸς τινάγμὸς τοῦ λεωφορείου, προσκρούσαντος εἰς γωνιαῖον λίθον, ἐξήγειρε τὸν Σμιθσον τοῦ ὕπνου καὶ τῶν ὀνειρῶν αὐτοῦ. Ἀψήνης ἐξέβαλε κραυγὴν φρίκης καὶ εὐθύς ἀμείσως τρομερὰ βλασφημία διέφυγε τὰ χεῖλη του. Ὀχρὸς ὡς πτώμα ἀνώψισε τὰς χεῖρας... τὸ χαρτοφυλάκιον, ὅπερ ἐκράτει ἐπὶ τῶν γονάτων, ἔλειπε. Ὁρατούτατος κλέπτῃς εἶχε προδήλως ἀρπάξῃ αὐτό.

Αἱ φωναὶ καὶ ἡ ἀπελπισία τοῦ Σμιθσον εἰς οὐδὲν ἐχρησίμευσαν... Πάντες οἱ ἐπιβάται τοῦ λεωφορείου εἶχον πρὸ πολλοῦ κατέλθῃ, ὁ δὲ ἠνίχως, ὅστις ἐντρομος ἤκουε τὰς ὕβρεις καὶ τὰς

όργιλας επιφωνήσεις του ληστευθέντος, ήδυνάτει ως εκδός και την ελαχίστην νά δώση αὐτῷ πληροφορίαν πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ κλέπτου.

Ἄγριος τὴν ὄψιν καὶ ἀφρίζων, εἰσῆλθεν ὁ Σμιθσον ὡς μακρὸς εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ προεσταμένου του καὶ ἀνεκοίωσεν αὐτῷ τὸ συμβῶν διὰ φωνῆς βραγχώδους, οὐδὲν ἐνεχούσης τὸ ἀνθρώπινον.

Ὁ Ἄνδερσον ἐκύτταξε προσεκτικῶς τὸν διευθυντὴν τοῦ γραφείου μετὰ βλέμμα ἐταστικὸν καὶ συνωφροῦσιν. Ταῦτα ἦσαν τὰ μόνα ἐξωτερικὰ δείγματα τῆς συγκινήσεως, ἣν ἠαθάνθη ἀκούσας τὸ δυσάρεστον ἄγγελμα.

« Ἄ! » εἶπεν ἐπὶ τέλους ἀπαθῶς μετὰ τινὰ σιγὴν. « Ἐπιτήδειος κλέπτῃς!... νὰ εἰδοποιηθῇ ἡ ἀστυνομία... Ἐν τῷ μεταξύ ἄλλη συναλλαγματοποιή. »

Καὶ λαθῶν ἀταράχως τὸ βιβλίον τῶν συναλλαγματικῶν, ἔγραψεν ὀλίγας γραμμὰς εἰς ἓν φύλλον, καὶ εἶπε βραδέως πρὸς τὸν ἐναγωνίως ἀναμένοντα ὑπάλληλόν του.

« Ἄν δὲν εὐρεθῶσι τὰ χρήματα, νὰ χρεωθῇ μετὰ τὸ πᾶν ὁ λογαριασμός σας! »

Ὁ ταλαίπωρος Σμιθσον ἐρίγησεν, ἀκούσας τὴν τρόπον ἔμελλε νὰ τακτοποιηθῇ ἡ ὑπόθεσις. Χωρὶς ὅμως νὰ ἀντίστη τι, ἐξῆλθε τοῦ γραφείου.

Ὁδοῦσιν πέντε χιλιάδες δολλάρια! Δηλαδή ὅλη ἡ περιουσία, τὴν ὅποιαν καθ' ἅπαντα τὸν βίον του ἠδύνατο νὰ συλλέξη, ἦτο ἐκ τῶν προτέρων κατεσχημένη. . . . Εἰς παντελῆ δὲ ἀπόγνωσιν περιέστη, ἐνθυμηθεὶς μετὰ δῆλον δῆσπον βλέμμα τὸν ἐκύτταξεν ὁ προϊστάμενός του. Αὐτόν, τὴν προσωποποιῶν τῆς τιμότητος!

Ἄν δὲν παραφρόνησε τότε ὁ Σμιθσον, ἢ ἂν δὲν ἔπαθε τοῦλάχιστον παρακοπήν φρονῶν, τὸ ὄφειλε βεβκίως εἰς ἐξαιρετικὴν εὐνοίαν τοῦ Θεοῦ.

Ματαίως ἠρεύνησεν ἡ ἀστυνομία ὅλην τὴν Νέαν Ὑόρκην. Ματαίως προεκήρυξεν ὁ ληστευθεὶς ἀμοιβὴν δισχιλίων δολλαρίων πρὸς εὐρεσιν τοῦ κλέπτου, ματαίως καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος ἀνίχνευσεν ἀπανταχοῦ. Παρῆλλον οὕτως ἐν μεγίστῃ ἀγωνίᾳ δύο ἡμέραι. Κατὰ τὸν χρόνον ἐκεῖνον ὑπέφερον ὁ Σμιθσον φρικαλέας βασάνους, κατέστη ἰσχνότατος, καὶ καθ' ὕπνου καὶ ἐν ἐγρηγόρσει ἔβλεπεν ἀτενίζοντας αὐτόν τοὺς ἐταστικὸς ὀφθαλμοὺς τοῦ προεσταμένου του. Τὴν ἐσπέραν τῆς δευτέρας ἡμέρας, ἀπολέσας ὁ δυστυχὴς πᾶσαν ἐλπίδα ὅτι θὰ δυναθῇ νὰ εὕρη τι διὰ τῶν συνήθων τρόπων, ἔλαβεν ἀμετάκλητον ἀπόφασιν. Καὶ τὴν τρίτην ἡμέραν ἐν πάσῃ τῇ ἐφημερίᾳ τῆς Νέας Ὑόρκης ἐδημοσιεύθη ἡ ἐπομένη ἀγγελία.

« Ἄγνωστός τις ἐκλεψε τὴν πρῶταν τοῦ Σαββάτου ἐν τινὶ τῶν λεωφορείων τῆς ἀπὸ τῆς 55 ὁδοῦ καὶ τῆς Βαλοστρήτ γραμμῆς 85000 δολλάρια, ζυήκοντα εἰς τὸ μηχανουργεῖον τῶν ἀδελφῶν

Ἄνδερσον. Διὰ τῆς παρουσίας φέρω εἰς γνώσιν τοῦ κλέπτου, ὅτι πρέπει νὰ μοὶ ἀποδοθῶσι τὰ κλαπέντα τὸ βραδύτερον μέχρι τῆς ἐνάτης π. μ. τῆς πέμπτης· ἄλλως εἰμὶ ἠναγκασμένος νὰ φωνεθῶ. Ὁ θάνατος ἐντίμου πολίτου ἄς βαρύνῃ τὴν συνείδησιν τοῦ κλέπτου.

Θωμάς Σμιθσον. »

Ἡ δημοσίευσίς τῆς ἀγγελίας ταύτης κατηύνασεν ὅπως τὴν ταραχὴν τοῦ Σμιθσον καὶ μετὰ στωϊκῆς ἀπαθείας ἀνέμενε τὸ ἀποτέλεσμα τῆς δηλώσεως αὐτοῦ.

Γ'

Ἄνετειλεν ἡ κρίσιμος ἡμέρα καὶ οὐδεὶς εἶχεν ὑπακούσῃ εἰς τὴν πρόσκλησιν τοῦ Σμιθσον. Ἐγερθεὶς τῆς κλίνης περὶ ὄραν ἕκτην τῆς πρωίας ὁ καταδικάσας οὕτως ἑαυτὸν εἰς θάνατον, ἐξυρίσθη ἐπιμελῶς, καὶ ἐνεδύθη. Εἶχεν ἀκράδαντον ἀπόφασιν νὰ ἐμμελῆ εἰς τὰ ἀποφασισθέντα, καὶ κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν ὄραν νὰ ἐκτελέσῃ ὅτι διὰ τῶν ἐφημερίδων προεκήρυξεν. Ὁ Θωμάς Σμιθσον ἐκάθησεν ἐν ἄκρῃ ψυχικῇ γαλήνῃ παρὰ τὸ γραφεῖόν του τὴν ὁγδόην ὄραν καὶ ἔγραψεν τινὰς ἐπιστολάς, πρὸς τοὺς προϊσταμένους του, συγγενεῖς καὶ φίλους, ἐν αἷς ἐξετίθει τοὺς λόγους τοῦ ἀκριβῶς τῇ ἐνάτῃ ὄρᾳ τῆς πρωίας συμψησμένου θανάτου του, δηλώνων ὅτι ὄφειλε νὰ προσενέγκῃ τὴν ζωὴν θυσίαν εἰς τὴν τιμὴν του.

Μετὰ ταῦτα — εἶχε σημάδι ἐν τῷ μεταξύ ὁγδόην καὶ ἡμισίαν — ἔλαβεν ἓκ τινος θήκης μικρὸν περιστροφον τοῦ θυλακίου, κατασκευάσμα προνομιοῦχον τοῦ ἐργαστηρίου τῶν ἀδελφῶν Ἄνδερσον, καὶ ἐπιμελῶς ἐξετάσας τὰς πέντε κἀνας αὐτοῦ, τὸ ἀπέθεσεν ἐπὶ τῆς τραπέζης. Πλησίον τοῦ ὄρου ἔθεσε τὸ ὄρολόγιόν του, οὐ οἱ δεῖκται ἐδείκνυον ἐνάτην παρὰ εἴκοσι λεπτά, καὶ ἦναψεν ἐν σιγᾷ.

« Ἀκόμη εἴκοσι λεπτά! » ἐψιθύρισε καθ' ἑαυτόν, ἀφ' οὗ ἐκύτταξε τὸ ὄρολόγιόν του. Καὶ ἀμέσως ὁ παράδοξος αὐτόχειρ ἀνύψωσε τὰ σκέλη, τὰ ἐστήριξεν ἐπὶ τοῦ γραφείου, καὶ ἀνέκλινεν ἀνέτως τὰ νῶτα ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρον· δηλονότι ἐξηπλώθη κατὰ τὸν τρόπον, ὅν οἱ πλείστοι τῶν Ἀμερικανῶν νομίζουσι τὸν ἀναπαυτικώτατον πάντων.

Ἄφνης ἐκρούσθη ἡ θύρα.

« Ἐμπρός! » ἐφώνησεν ὁ διευθυντὴς τοῦ γραφείου τῶν ἀδελφῶν Ἄνδερσον, καὶ ὠχρότης ἀδιόρατος ἐκάλυψε τὸ πρόσωπόν του.

Ἄνοιχθείσης τῆς θύρας ἐφάνη εἰς τὸ κατώφλιον εἰς πρεσβύτης, πεντηκοντούτης περίπου τὴν ἡλικίαν καὶ μελανέμων.

« Ὁ κύριος Θωμάς Σμιθσον; ἠρώτησεν ὁ ἐισελθὼν χαιρετίσας εὐγενέστατα.

— Γέε, σὲρ, ἀπεκρίθη αὐτός.

— Εἰσαθε ἐκεῖνος, ὁ ὅποιος ἐσχάτως εἰς τὸν Κήρυκα...;

— Ὁ ἴδιος, κύριε.

— Καὶ ἔχετε ἀπόφασιν νὰ...;

— Μετὰ δεκατρία λεπτά καὶ ἡμισυ θὰ ἐκτελεσθῇ ἡ ἀπόφασις, εἶπεν ὁ Σμιθσον.

— Δόξα τῷ Θεῷ, ὅτι ἐφθασα ἐγκαιρῶς! ἀνεφώνησεν ὁ ξένος, ἀπομάζας τὸν ἰδρώτα ἀπὸ τοῦ μετώπου. Ἐπιτρέψατέ μοι νὰ καθήσω. Ἐλπίζω, ὅτι θὰ μείνωμεν σύμφωνοι.

— Ἔχετε δεκατρία λεπτά καιρόν. Σὰς παρακαλῶ νὰ σπεύσητε.

— Ὀνομάζομαι Οὐίλλιαμ Μάκ Λέλλαν, διευθυντῆς τοῦ τραπεζικοῦ οἴκου Μάκ Λέλλαν Πρότκινσον καὶ συντροφίς, ἐν τῇ 22ᾳ λεωφόρῳ. »

Ὁ Θωμάς Σμιθσον προσέκλινεν.

« Ἐγὼ θυγατέρα, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ ξένος, τὴν Γέσου, δεκαοκτὼ χρόνων, ὠραίαν ὡς ἀγγελον. Ἡ Γέσου Μάκ Λέλλαν ἀνέγνωσε τὴν ἀγγελίαν σας καὶ μετὰ στέλλει πρὸς ὑμᾶς. Πρεσβεύομεν θρησκευτικὸν δόγμα, τὸ ὅποιον δὲν ἐπιτρέπει τὴν αὐτοκτονίαν.

— Ἐνόησα. Νομίζετε, ὅτι διὰ τῶν πειστικῶν λόγων σας... »

— Βεβαίωτατα. Ἀκούσατέ με. Τὸ τραπεζικὸν κατάστημά μου εἶναι μικρὸν, ἀλλ' ἐντιμώτατον. Σκεπτόμεθα νὰ ἐπεκτείνωμεν τὰς ἐργασίας μας. Πρὸς τοῦτο χρειάζομεθα κἀνεὶν ἰκανὸν καὶ δραστήριον νεόν. Εἰσαθε νίος, εἰσαθε δραστήριος, εἰσαθε ἐντιμὸς... ἡ ἀγγελία σας τὸ μαρτυρεῖ. Διὰ μίαν ἐλεεινὴν χρηματικὴν ὑπόθεσιν δὲν πρέπει νὰ χαθῇ ἀνὴρ, ὡς ὑμᾶς. Αὐτὸ θὰ ἦτο καὶ ἀνόητον καὶ ἀνανδρον. Ὑποσχέθητι εἰς τὴν θυγατέρα μου νὰ σὰς σώσω. Δὲν ἔχετε νὰ ἀποδώσητε τὰ κλαπέντα χρήματα; Δὲν πειράζει, ἀκούσατέ με. Σὰς προσφέρω τὴν πρώτην θέσιν εἰς τὸ κατάστημά μου καὶ θὰ σὰς δίδω μισθὸν κατ' ἔτος 5000 δολλάρια καὶ ποσοστὰ 15 τοῖς ἑκατὸν ἐκ τῶν κερδῶν. Ἐντὸς δέκα ἐτῶν θὰ δυναθῆτε νὰ ἐξοφλήσητε τὸ πρὸς τοὺς ἀδελφούς Ἄνδερσον χρέος σας, ἴσως καὶ πρότερον, ἂν αἱ ὑποθέσεις μας εὐδοθῶσιν. Ὅθεν τὸ μέλλον σας εἶναι ἐξησφαλισμένον. Ἐμπρός!... Τὸ χέρι σας, νίε μου!... Λοιπόν, σύμφωνοι!... »

Ἐν ᾧ ὄμιλεν ὁ πρεσβύτης, ὁ Θωμάς Σμιθσον ἐγένετο πελιδνός καὶ νευρικός σπασμὸς συνετάραξε τὸ σῶμά του. Τὸ ὄρολόγιον ἐδείκνυεν ἐννέα ὄρας παρὰ δύο λεπτά.

« Σύμφωνοι! » ἐψιθύρισε μετὰ τινὰ σιγὴν καὶ ἔλαβε τρέμων τὴν χεῖρα τοῦ Μάκ Λέλλαν.

Δ'

Ἀπὸ τῆς ἐπαύριον ἤρχισε τὴν ἐργασίαν ἐν τῷ τραπεζικῷ καταστήματι. Ἡ τύχη πύνησεν τὸν νέον. Κατὰ τὸ τέλος τοῦ ἔτους ἔδωκεν εἰς τοὺς ἀδελφούς Ἄνδερσον ἀπέντι τοῦ λογαριασμοῦ του

ἑξακισχίλια δολλάρια. Κατὰ τὸ δεύτερον ἔτος προσελήθη ὁ Σμιθσον ὡς συντάιρος, καὶ ἐγένετο γαμβρός τοῦ Μάκ Λέλλαν, διότι εὗρεν ἐν τῷ μεταξύ καιρὸν νὰ ἐρωτηθῇ τὴν περικαλλεστέτην Γέσου. Μετὰ ἕξ ἔτη ἐξώφλησε τὸ λογαριασμὸν του παρὰ τοῖς ἀδελφοῖς Ἄνδερσον, καὶ σήμερον ἔχει ὁ Θωμάς Σμιθσον περιουσίαν δώδεκα ἑκατομμυρίων δολλαρίων καὶ ἑπτὰ φαρμακεία τέκνα, ἕξια τοῦ πατρὸς των.

Μία σκιὰ μόνον ἐπισκίασε τὴν εὐτυχίαν τοῦ Θωμά Σμιθσον.

Πρὸ δύο ἐτῶν ἀπέθανεν ὁ πενθερός του. Ἐν τῷ φρεσὶ τῷ περικλείοντι τὴν διαθήκην, δι' ἧς καθίστα κληρονόμος τῆς περιουσίας του τὴν Γέσου καὶ τὰ τέκνα της, εὗρεν ὁ Σμιθσον ἐπιστολὴν πρὸς αὐτὸν ἔχουσαν οὕτω.

« Σὺγγνωθι, νίε μου! Ὁ κλέπτῃς ἡμῶν ἐγὼ! Αἱ 85000 δολλάρια ἦσαν αἱ βάραις τῆς εὐτυχίας ἡμῶν. Οὐίλλιαμ Μάκ Λέλλαν. »

Τοῦτο εἶναι τὸ μόνον, ἔπερ ὁ Θωμάς Σμιθσον δὲν δύναται νὰ συγχωρήσῃ εἰς τὸν συντάιρόν του, τὸ μόνον νέφος, τὸ ἐπισκιάζον τὴν εὐδαιμονίαν του!

(Ἐκ τοῦ γερμανικοῦ.)

Η ΑΝΑΣΣΑ

Ἐκ τοῦ συγγράμματος « Π κοινὸν τὰ τοῦ Λονδίνου »

[Συνέχεια καὶ τέλος τοῦ προηγουμένου φύλλον.]

Ὁ ἐν Βαλμορὰλ βίος τῆς Ἀνάσσης εἶνε ὄλις ἰδιωτικὸς ἢ μάλλον ἀγροτικὸς, καὶ λίαν ἄνετος, διότι οὐδεμία ἐθμοτυπία τηρεῖται. Τὴν Α. Μ. ἐξυπνίζουσι τὸ πρῶν οἱ χωρικοὶ διὰ τῆς μονοτόνου καὶ λυπηρᾶς μουσικῆς των, ἥτις τοσοῦτον τὴν τέρπει ἀναμνησκούσα μελαγχολικῶς τὸ παρελθόν.

Μετὰ τὰς ἐκδρομὰς εἰς τὰ δάση ἢ εἰς τὰ ὄρη καὶ τὰς ἐπισκέψεις προσφιλῶν τόπων ἡ Ἀνάσσα καταλείβει ἐν τῷ θαλάμῳ πρηνεπίσης τινός, δειπνεῖ ἐκ τοῦ προχείρου καὶ διέρχεται τὴν ἐσπέραν.

Ἐξω τῆς Σκωτίας ἡ Ἀνάσσα ἀναλαμβάνει τὴν μεγαλοπρέπειαν αὐτῆς καὶ τὸ ἀκαμπτὸν τοῦ χαρακτῆρος. Τὸ εἰς τὴν ἐθμοτυπίαν πάθος της ἐπαυξάνει τὴν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῆς τυραννίαν. Μὴ ὑπαρχόντων νόμων, ἀσκέεται περὶ τὴν δημιουργίαν, ἀνευ τῆς συμπράξεως τοῦ Κοινοβουλίου, τῶν περιφῶμων ἐκείνων κανονισμῶν, οἵτινες εἶνε ἡ βάσανος τῶν περὶ αὐτήν. Ἀνεπιαικῆς, ἀπαγορεύει αὐστηρῶς τὴν εἰς τὴν Αὐλὴν φοίτησιν οἰκας δὴποτε γυναιγὸς διεξυγμένης, καὶ τοι τὸ διαζύγιον τυγχάνει μεγίστης ἀποδοχῆς ἐν Ἀγγλίᾳ ἐν ταῖς ὑψίσταις σφαίραις. Αὐτὴ δὲ ἡ χορεύουσα ἐν Σκωτίᾳ, ἀπηγόρευσε πέρυσι τὸν ἀγροτικὸν χορὸν, ὅν ὁ πρῆ-

κίψ τῆς Ουαλλίας τελεί πάντοτε ἐν Σάνδριγκαν. Ἐρχονται σιγμαί καθ' ἃς θά ἐπιθύμει νά ἐπιβάλη εἰς τὰ τέκνα τῆς τὴν ἄκραν αὐτῆς ἐγκράτειαν καὶ αὐστηρότητα καὶ τὸν μοναστικὸν βίον.

Ἀντιφάσκουσα εἰς ἑαυτὴν παραδέχεται ἡ ἀποκρούει κατὰ τὸ δοκοῦν τὰ ἄνισα συνοικέσια. Παράδειγματος χάριν οὐδέποτε συνήνεσε νά ἴδῃ τὴν σύζυγον τοῦ δουκὸς Καίμπριτζ διότι εἶχε ποτε πατήρη ἐπὶ τῆς σκηνῆς, ἐν ᾧ ἔχει φίλην τὴν γυναῖκα τοῦ ἱστορικοῦ Θεοδώρου Μαρτίν, ἥ τις καὶ αὐτὴ ἦτο ἄλλοτε ὑποκρίτρια. Ἡ ἀλήθεια ὅμως εἶνε ὅτι ἡ κυρία Μαρτίν ἐνδύεται λίαν ἀκόμφως, ἀκριθῶς ὅπως θέλει ἡ Ἀνασσα, ἔχουσα μακροὺς βοστρύχους, μικρὸν στρογγύλον πιλίδιον καὶ καλύπτουσα σωφρόνως τὸ πρόσωπον διὰ καλύπτρας. Ἐντούτοις ἡ Ἀνασσα ἀνέχεται ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτῆς οἰκογενεῖᾳ δύο ἄνισα συνοικέσια, τὸ τοῦ μαρκησίου Λόρν καὶ τὸ τῆς δουκίσσης Τέκ.

Ἡ Α. Μ. ἀποστρέφεται καθ' ὑπερβολὴν τοὺς καπνίζοντας, ὅθεν ἐκέλευσε ποτε νά ἀναρτήσωσιν ἐν Οὐίνδσορ πινακίδας ἀπαγορευούσας τὸ καπνίζειν, πρᾶγμα ἐνοχλήσαν σφόδρα τὸν πρίγκιπα τῆς Ουαλλίας. Ἀλλὰ τί θά ἔλεγεν ἡ Ἀνασσα ἂν ἤθελεν εὐρεθῆ εἰς τὴν θέσιν τῆς καίτης Σιαφτέσβαρου, ἥ τις ὠδήγησασα τὸν Γαριβάλδην μετὰ τὸ δεῖκνον εἰς τὸν ἴδιον αὐτῆς θάλαμον, εἶδεν αὐτὸν ἄνευ ἀδείας ἀνάπτοντα ἡσύχως σιγαρέττον, ἀπλούστατα καὶ φυσικώτατα. Τῷ ὄντι οἱ καπνίζοντες εἶνε ἄνθρωποι ἀνηλεεῖς γινώσκοντες δὲ ἴσως ὅτι κατὰ τι ἐν Βιέννῃ συνέδριον ἐδέησε τῇ αἰτήσῃ τοῦ Ὄθωμανοῦ ἀντιπροσώπου καὶ τοῦ Γάλλου νά διακοπῇ ἐπὶ μίαν ὥραν ἡ συνεδρία ἵνα καπνίσωσι.

Καθ' ἑλίου αἱ μὲν νέαι, πλησιάζουσαι τὴν Ἀνασσαν, εὐρίσκουσι αὐτὴν ἀντιπαθητικὴν καὶ δύσκολον, τουτέστιν ἀνάποδον, τούναντιον δὲ αἱ γραῖαι ἀνομολογοῦσιν ὅτι γοητεύονται ἐνεκα τῶν ποικίλων ἀρετῶν τῆς Α. Μ. καὶ ἔχουσι πρὸς αὐτὴν σέβας καὶ θαυμασμὸν ἀπεριόριστον.

Ἡ Ἀνασσα ἐνίοτε προκαλεῖ νά τὴν προσκαλέσωσιν εἰς τοὺς ἀριστοκρατικούς πύργους· διότι, κατὰ τὰ νεομισμένα, οὐδεὶς τολμᾷ νά τὴν προσκαλέσῃ, ἂν μὴ αὐτὴ πρώτη δηλώσῃ ὅτι ἐπιθυμῇ νά προσκληθῇ. Ἀλλὰ συχνότατα, ἀποδεχομένη τὴν πρόσκλησιν καὶ γενομένων παρασκευῶν δαπανηροτάτων πρὸς ὑπόδοξήν αὐτῆς, ἐπινοεῖ ἔπειτα μίαν οἰανδήποτε πρόφασιν, καὶ παραβαίνει τὴν ὑπόσχεσίν τῆς. Ὅσακις δὲ συναινέσῃ νά ξενισθῇ ὑπὸ τινος, ὅλη ἡ οἰκία εἶνε κτήμα τῆς, εἶνε ἀπλότος κυρία, καὶ προσκαλεῖ εἰς τὴν τραπέζαν τῆς ὄσους ἐκ τῶν τῆς οἰκίας θέλη νά ἔχη δημοπρατίους.

Ὀλίγον φαίνεται ἐν ταῖς ἐπισήμοις τελεταῖς, καὶ συγγινεῖται σφόδρα δασάκις ὀφείλει νά ἀπαγ-

γείλῃ λογύδριον, κατὰ τὴν διανομὴν τῶν σημαίων εἰς τὰ συντάγματα, ἢ τὴν δημοτικὴ ἀπονομὴν παρασήμου πρὸς τινὰ ἀνδραγαθήσαντα. Ἐπειδὴ εἶνε κόρη στρατιωτικοῦ, παιανίζουσι ἐνίοτε κατὰ τὴν διάβασιν αὐτῆς τὸ ἐμβατήριον τῆς Κόρης τοῦ συντάγματος ἐνθυμίζοντες αὐτὴ τὴν ὑπὸ τὰς σημαίας γέννησίν τῆς. Ὅσακις δὲ εὐδοκεῖ νά φανῇ εἰς τὸν λαόν τῆς, αἰείποτε ἀποτολμᾷ καὶ ἐξέρχεται ἐφ' ἀμάξης ἀνοικτῆς, εἴτε βρέχει, εἴτε πνέει σφοδρὸς ἄνεμος, εἴτε χιονίζει, καὶ τοῦτο ἵνα μὴ δυσχερῆστὴ τοὺς πιστοὺς αὐτῆς ὑπηκόους τοὺς σπεύσαντας νά τὴν ἴδωσι.

Τὰς πλείστας ὥρας τῆς Ἀνάσσης ἀπασχολεῖ ὁ περίπατος. Ὑποδέχεται πολιτικούς τινὰς ἄνδρας, ἰδίᾳ τὸν πρωθυπουργόν, ἔπειτα δὲ τὸν φίλον καὶ σύμβουλον αὐτῆς τὸν δούκα τῆς Ριχμόνδης, καὶ μάλιστα τὸν γραμματέα τῆς τὸν ἀνδρεῖον στρατηγὸν Πόνσομπυ. Μετὰ πᾶσαν δὲ συνεδρίαν τοῦ Κοινοβουλίου ἀποστέλλεται ἰδιαιτέρως ταχυδρόμος πρὸς αὐτὴν καὶ ἂν εἶνε ἐν τοῖς ἐνδοτάτοις τῆς Σκωτίας. Ὑπάρχει ἴδιος ὑπάλληλος καθ' ἑκάστην γράφων πρὸς τὴν Ἀνασσαν ἔλθεσιν τῶν γινομένων. Ὅσακις δὲ ὑπάρχει τι σπουδαῖον, ὡς πόλεμος, κρίσις τις κττ, μόνη αὐτῆς ἀσχολία εἶνε τὸ νά λαμβάνῃ καὶ ἀποστέλλῃ τηλεγραφήματα. Ἀναγινώσκει δὲ, ἐργάζεται καὶ γράφει πολὺ.

Αἱ μουσικαὶ ἐσπερίδες, ἃς ἄλλοτε διήρχετο μετὰ δύο ἢ τριῶν φίλων, καὶ μὲν δὲν ὑπάρχουσι πλέον, ἀλλ' ὅμως δὲν κατέλιπε τελείως τὰς καλὰς τέχνας. Ὁ κ. Γρήν, ὁ ἐξοχος ὑδρογράφος, προσκληθεὶς εἰς Βαλμοράλ διέτριψε τινὰς μῆνας διδασκῶν τὴν Ἀνασσαν ἰχθυογραφίαν. Κατὰ τὸ πρῶτον μάθημα ἡ Ἀνασσα εἶπε τι ἀληθῶς χαριέστατον· λαμβάνουσα τὸν χρωστήρα ἢ παντεκαιεζήκοντούτις γηραιὰ μαθήτρια, εἶπε πρὸς τὸν καθηγητὴν τῆς: Τὰ ἔχασα, τρέμω!

Ἐπιτυχῶς κρίνουσα τὰ τῶν ἄλλων ἔργα, αὐτὴ ζωγραφεῖ καὶ σχεδιάζει μετρίως. Αἱ δὲ συγγραφαὶ αὐτῆς οὐδόλωις θά λαμπρύνωσι τὴν ἀγγλικὴν φιλολογίαν, καίτοι ὁ ἐξοχος συγγραφεὺς τοῦ Βίου τοῦ πρίγκιπος συζύγου Θεοδώρου Μαρτίν ἀναθεωρεῖ ἱεροκρυφίως τὰ ἔργα τῆς Α. Μ. Ἡ Ἀνασσα ὅταν θέλῃ νά ἀποδείξῃ τὴν συμπάθειάν τῆς εἰς καθίδρυμά τι ἀποστέλλει τοὺς τόμους τῶν Ἀπομνημονευμάτων τῆς, ὀφείλει δὲ πάντως νά εὐρεθῇ τόπος ἵνα κατατεθῶσι.

Ἡ περὶ τὴν διακόσμησιν τῶν δωματίων φιλοκαλία τῆς Ἀνάσσης σχεδὸν δὲν εἶνε μείζων τῆς περὶ τὸ ἐνδύεσθαι. Τὸ Βαλμοράλ εἶνε φρικτὸν ἰδεῖν ἀπὸ τῶν ἰσογαίων μέχρι τοῦ ἀνωτάτου ὀρόφου εἶνε κεκοσμημένον καὶ ἐπαστραμένον τὸ τε ἔδαφος καὶ τοὺς τοίχους διὰ πρασίνων καὶ κίτρινων χρωμάτων.

Ἐὰν δὲ ποτ' ἐπέλθῃ εἰς τὸν νοῦν τῆς Ἀνάσσης νά ἀποστείλῃ δῶρον πρὸς τινὰ τῶν κυριῶν

τῆς ὕφασμα, τὸ δῶρον τοῦτο εἶνε δῶρον ἄδωρον· διότι ἐν τῷ δείγματι τοῦτω τῆς εὐνοίας ἐμπερικλείεται καὶ ἀπειλή, ἀναγκαζομένη τῆς λαμβανούσης τὸ δῶρον νά ἐνδύθῃ φόρεμα μεγάλου κλαδὸν ἢ ἐνδυμα χρώματος ἀνυπόκριτου. Ὡς αὐτοκράτειρα τῶν Ἰνδιῶν ἔλαβε παρὰ τῶν Ἀσιατῶν ὑπηκόων τῆς προμήθειαν σαλίων, ἕτινα διανέμει ὡς δῶρα γαμήλια.

Ἡ Ἀνασσα ἔχει κλίσεις ἀκαθέκτους: ἢ πρὸς τοὺς Γερμανοὺς κλίσις αὐτῆς προβαίνει ἐνίοτε μέχρι καὶ ἀδικίας, θλιβούσα καὶ ταραττούσα τὸν λαόν τῆς ὥστε ἡ Ἀγγλία βλέπουσα τὴν Ἀνασσαν ἀποτυφλομένην ὑπὸ τῆς μεροληψίας, βλέπει περιφρόβος τὴν βραδείαν τῶν ξένων τούτων εἰσβολήν, ὅτινες ἐκγεραμνίζουσι αὐτὴν κατὰ μικρὸν. Αἱ μέγισται γαννοισωφρίαι τῆς Ἀνάσσης εἶνε αἱ ὑπὲρ τῶν Γερμανῶν καὶ εἰς μόνους αὐτοὺς φαίνεται ἐπιφυλάττουσα αὐτάς.

Ἀλλαχοῦ ἡ φειδωλία αὐτῆς καὶ ἡ γλισχρότης ὀλίγον τι ἀφίσταται τῆς φιλαργυρίας. Ὅσακις ἢ κ. Ἀλμπάνη διατρίβει ἐν Σκωτίᾳ, ἢ Ἀνασσα συνήθως στέλλει καὶ τὴν προσκαλεῖ. Ὅτε κατὰ πρῶτον ἢ μεγάλῃ αὐτῇ αὐδῆς ἐτραγῶδησεν ἐνώπιον τῆς Ἀνάσσης, ἢ Α. Μ. ἀπίστευτε πρὸς αὐτὴν δῶρον τὸ περιβόητον Ἰνδικὸν σάλιον, τὴν δευτέραν φορὰν ἀπέστειλεν εὐτελεῖς τι ποσόν, τὴν τρίτην τὰ Ἀπομνημονευμάτα τῆς, μετὰ ταῦτα τὴν εἰκόνα τῆς, ἔπειτα δὲ οὐδὲν.

Ἄλλ' ἂν εἶνε οἰκονόμος εἰς ὑπερβολήν, δὲν εἶνε ὅμως καὶ κενόδοξος· τεκμήριον δὲ τούτου ὅτι ἔδωκε ποτε τῷ λόρδω Βήκονσφιλδ τὴν εἰκόνα τῆς, γαλοιογραφίαν σχεδόν. Τὸ ἀληθὲς ὅμως εἶνε ὅτι ὅσον χειροτέρα ἦτο, τόσον ἴσως ὅθ' ἦτο καὶ εὐθηνοτέρα.

Ἡ Ἀνασσα ἀγαπᾷ νά θησαυρίζῃ, πάθος ἐρχόμενον, ὡς λέγουσι, ἐν τῇ ἡλικίᾳ. Ἐχει δὲ τοσαύτας ἐπαύλεις, ὥστε εἶνε ἡ πλουσιωτάτη τῶν κτηματικῶν τῆς Ἀγγλίας. Αἱ πρῶσοδοὶ αὐτῆς εἶνε σημαντικαί, ἀλλὰ τί τὰς κάμνει;

Πάντες γινώσκουσι τί δὲν τὰς κάμνει, αὐδαὶ ὅμως γινώσκει τί τὰς κάμνει.

Ἐκ τῶν τριῶν αὐτῆς βασιλικῶν κατοικιῶν ἢ Ἀνασσα προτιμᾷ τὸ Βαλμοράλ. Ἐνταῦθα ἔστηκε σταυρὸν μὲν εἰς μνήμην τῆς πριγκιπίσσης Ἀλίκης ἥς τὰς ἐπιστολάς εὐλαβῶς συνάγει πρὸς ἑαδασιν, ὀβελίσκον δὲ εἰς μνήμην τοῦ πρίγκιπος συζύγου. Κατὰ τὸν τόπον δὲ ἐνθα αὐτὴ διατρίβει, ὑπέκει καὶ τὸ πνεῦμά τῆς εἰς διάφορον τι. Φέρ' εἶπεῖν ἐν Βαλμοράλ εἶνε ἄλλη γυνὴ ἢ ἐν Οὐίνδσορ, ἐνθα εἶνε μισητὴ καὶ οὐδαὶ τῶν περὶ αὐτὴν τὴν ἀγαπᾷ. Ἐν Ὀσβόρνῃ διέρχεται τακτικῶς τὰς ἑορτάς τῶν Χριστουγέννων, ἐν δὲ Βαλμοράλ ἀνευρίσκει τὰς ἡδίστας ἀναμνήσεις τοῦ βίου τῆς, δυναμένη εὐκόλως νά τὰς ἀνακαλῇ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ταύτῃ κατοικίᾳ, ἥτις ἔχει δαμάτια μικρὰ καὶ αἰθούσας τόσον στενοχώρους, ὥστε

ὅτε ἐπαίζον σφαιριστήριον, ἢ Α. Μ. ἠναγκαζέτο νά ἐγείρηται ἀδιαλείπτως ἐκ τῆς ἑδρας αὐτῆς ἵνα ἔχωσι τόπον οἱ σφαιρίζοντες.

Καὶ πρὶν καταστρέψωμεν τὸ κεφάλαιον τοῦτο, νά σὰς εἴπω περὶ τοῦ Ἰζών Μπράουν. Ἐν τὰ πολλὰ ὑπουργήματα κατέστησαν κατὰ μικρὸν θεράποντα καὶ σύμβουλον; Καίτοι δὲ ἐν τῶν ἔργων αὐτοῦ ἦτο νά ἀποξηραίνῃ τὰς μυρίας ὄσας ὑπογραφὰς τῆς Ἀνάσσης, ἀλλ' ὅμως πολλάκις ἐπέδρασεν εἰς τὰς σπουδαιότατας ἀποφάσεις τῆς Α. Μ. Κατὰ τινὰς μάλιστα περιστάσεις, αὐτοῦ καὶ μόνου ἢ γνώμῃ προετιμήθη. Περὶ τῶν στενῶν μεταξὺ τοῦ Μπράουν καὶ τῆς Ἀνάσσης σχέσεων πολλὰ εἶπον αἱ κακαὶ Ἀγγλικαὶ γλώσσαι· ἀλλ' ἐγὼ δὲν θέλω νά τὰς μιμηθῶ.

Ὁ Ἰζών Μπράουν ἀπέθανε. Ἡ Ἀνασσα ἔστησεν εἰς αὐτὸν ἀνδριάντα ὑπὸ τὰ παράθυρα τῆς καὶ τῷ ἀνέθηκε σελίδα μεστὰς συγκινήσεως. Σέβομαι τὰς ἀναμνήσεις ταύτας. Ἐνεκα τῆς πρὸς αὐτὸν ὑπολήψεως καὶ πεποιθήσεως τῆς Ἀνάσσης ἐνόησε ὁ Ἰζών Μπράουν ἐπήρθη ἐπὶ τοσαύτον, ὥστε καὶ ἐξετέλεσε πράξεις ἀποδοκιμαθείσας ὑπὸ τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας καὶ ὑπὸ τῶν ὑπηκόων. Εὐρίσκω τι συγκινητικὸν ἐν τῇ ἐνθέρμῳ ταύτῃ ἀγάπῃ, ἥτις ὑπῆρξεν ἢ μόνη ἀκτίς ἢ ἐμφυχούσα ὑπαρξίν μεμαραμμένην καὶ ἄχρουν.

Μετέφρασις Π. Ι. Φ.

Ἐγράψαμεν ἤδη περὶ τῆς πλουτῆς γερμανικῶν προΐοντων ἐκθέσεως, ὀργανωθείσης ὑπὸ 72 γερμανικῶν ἐργαστασίων, ἕτινα ἔστειλαν δείγματα τῶν προΐοντων αὐτῶν εἰς θῆαν τοῦ κόσμου διὰ τοῦ ἀτμοπλοίου «Γκάττορν», εἰς πολλοὺς προσεγγίσαντος λιμένας πρὸς ἄγραν πελατῶν· εἶπομεν δὲ τελευταίως ὅτι τοιαύτην τινα ἔκθεσιν ἠτοίμαζον καὶ οἱ γάλλοι ἔμποροι. Οὗτοι ἀπετάθησαν πρὸς τὸν ἐπὶ τῶν ναυτικῶν ὑπουργὸν τῆς Γαλλίας ναύαρχον Αὐθαδέτους τοῖς παρεχώρησε τὸ ἀρχαῖον ὀπλιταγωγὸν «Sarine». Τὸ ἀτμόπλοιο τοῦτο ἐπισκευάζεται νῦν καταλλήλως ἀνανεομένων καὶ τῶν λεβήτων αὐτοῦ. Ὁ ἀξιοπλοῖσθῃ τῇ φροντίδι τῆς ἐπιτροπῆς, ἢ συνέστησαν οἱ ἔμποροι ὅπως ἐποπτεύσῃ καὶ μεριμνήσῃ περὶ τῶν βεόντων, θά κυβερνᾷται δὲ ὑπὸ ἐτέρως ἐπιτροπῆς πλοιάρχων, οἵτινες ἐξετέλεσαν μακροὺς πλοῦς, ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ διευθυντοῦ. Τὸ κλήρωμά του θά περιλαμβάνῃ περὶ τοὺς 90 ἀνδρας. Ἡ διάταξις τῶν ἐμπορευμάτων θά γίνῃ μετὰ γαλλικῆς ὄλης μεθόδου καὶ ταξινομήσεως. Τὸ ἀτμόπλοιον περὶ τὰς ἀρχὰς Σεπτεμβρίου θά ἀποπλεύσῃ εἰς Μασσαλίαν, ἐνθα θά διευθυνθῶσι τὰ πάντα. Περὶ τὰ τέλη τοῦ ἔτους ὁ ἀρχιστὴρ ὁ περιπλοῦς. Ἀπὸ Μασσαλίας τὸ ἀτμόπλοιον θά πλεύσῃ εἰς Χάβρην καὶ ἀφοῦ παρλάθῃ καὶ ἐκεῖθεν ἐμπορεύματα (ἰδίως ὑβάσματα) θά ἀποπλεύσῃ εἰς Λονδίνον, Λιβερπούλην, Ἀντίλλα, τὰς παρὰ τῆς Βραβιλίας καὶ Πλάτας. Κατὰ τὴν ἐξ Ἀμερικῆς ἐπιτροπὴν θά γείνη δεύτερος περίπλοος εἰς τοὺς λιμένας τῆς Μεσογείου καὶ τῆς Ἀνατολῆς.

Η ΚΟΡΗ ΤΟΥ ΠΑΡΑΜΥΘΙΟΥ

Ἄπ' τὰ παραμύθια, ὅσα
Μὲ τὴν ψεύτικὴν τους γλώσσα
Μ' ἀποκοίμιζαν παιδί,
Ἔνα ἔρχεται καὶ τώρα,
Καὶ 'εἰς τοῦ ὕπνου μου τὴν ὥρα
Τέτοια λόγια τραγουδεῖ:

Μέσ' 'εἰς πλοῦσιο παλάτι,
Σ' ἕνα ἐλόχρυσσο κρεββάτι
Κάποια κόρη βασιλιᾶ
Ἐραγεύθηκε καὶ μένει
Τόσα χρόνια κοιμισμένη
Σ' ἕνεδρων ἀγκαλιά.

Καὶ 'εἰς τοῦ κρεββατιοῦ τὰ πλάγια
Κοιμισμέναις ἀπ' τὰ μάγια
Στέκουν σκλάβαις διαλεχταῖς
Μήνες, χρόνια ἔχουν περάσει
Καὶ δὲν ἔχουνε γεράση
Λέει: μαγεύθηκα ἔχτεα.

Ἄλα εἶνε μαγευμένα
Κι' ἀπ' τὰ ζωντανὰ κανένα
Κι' ἀπ' τὰ δένδρα, ἀπ' τὰ πουλιά
Οὔτε ζῆ κι' οὔτε σαλεύει,
Κ' ἔρημια βασιλεύει
Καὶ θανάτου σιγαλιά.

Ὡ! χαρὰ 'εἰς τὸ παλληκάρι,
Ποῦ θεὸς νάχη τέτοια χάρι
Νάρθη μὴν αὐγὴν ἐκεῖ,
Καὶ 'εἰς τὴν κόρη νὰ μιλῆση
Καὶ τὰ μάγια τῆς νὰ λύση
Μ' ἕνα φίλημα γλυκύ.

Τέτοια λέν τὰ παραμύθια,
Μὰ καὶ σήμερ' 'εἰς τάλήθεια
Ὁ τρελλὸς τραγουδιστής
Μέσ' 'εἰς τοῦ κόσμου τὸ παλάτι
Ἔτσι τὴν εἰκόνα πλάττει
Κάποιος κόρης σφαιλιστής.

Ποῦ δὲν γνώρισεν ὡς τώρα
Τρυφερῆς ἀγάπης ὦρα
Κ' εὐτυχία καὶ χαρὰ
Καὶ μονάχα ἡ ἀθωότης
Παραστέκει 'εἰς τόνειρό τῆς
Μὲ τάγγελλο τὰ φτερά.

Ποῦ προσμένει καὶ προσμένει
Μοναχὴ δυστυχισμένη
Καὶ ὠραία καὶ καλὴ,
Πότ' ἡ Μοῖρα θὰ τῆς φέρῃ
Μ' ἕν' ἀγαπημένο ταῖρι
Τῆς ἀγάπης τὸ φίλι.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ.

Ἡ φιλευσία ὁμοιάζει πρὸς ἀερόστατον πεπληρω-
μένοι ἀέρος, ἐξ οὗ ἀπολύεται καταιγίς, εὐθὺς ὡς ἐ-
πιφέρῃ τις τὸ παραμικρὸν ῥήγμα εἰς αὐτό.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἡ Ἀγγλικὴ κυβέρνησις διωργάνωσεν ἐπιστη-
μονικὴν ἀποστολὴν πρὸς μελέτην τῆς ἐκλείψεως τοῦ
ἡλίου, ἣτις γενήσεται τῇ 17/29 τοῦ ἰσταμένου μηνὸς
Αὐγούστου. Δι' ἰδίον ἀτμοπλοῖον θὰ μεταβῶσι τὰ
μέλη τῆς ἀποστολῆς ταύτης εἰς τὴν νῆσον Γρενάδαν,
ἔπου ἰθρύνονται νῦν πρὸς μελέτην τῆς ἐκλείψεως πολ-
λαὶ σκοπιαί.

Προτάσει τῆς πορτογαλικῆς κυβερνήσεως ἡ πορ-
τογαλικὴ Βουλὴ ἀπένευμεν εἰς τοὺς περιηγητὰς
Καπέλλο καὶ Ἴβενς εἰς ἐνδειξὴν ἐθνικῆς εὐγνωμο-
σύνης ἰσόδιον σύνταξιν, ἀπέλειαν ἀπὸ παντὸς φόρου
καὶ ἀπαλλαγὴν ἀπὸ παντὸς βάρους καὶ ἀπεφάσισε
νὰ ἐκδοθῶσι τὰ ἔργα τῶν δημοσίων δαπάνῃ εἰς 5000
ἀντίτυπα, ἕτινα νὰ δοθῶσι αὐτοῖς δωρεάν.

Εἶναι γνωστὴ ἡ συνθηματικὴ γλώσσα τῶν ἀνθέων,
καὶ ἡ ἐπινόησις ὁμοίας συνεννοήσεως διὰ τῶν ριπι-
θίων δὲν εἶναι καινοφανής. Ἄλλ' ἡ εὐρεσις συνθη-
ματικῆς γλώσσης τῶν ἀλεξιβρόχιων εἶναι καθαρῶς
ἀμερικανικὴ ἀνακάλυψις περίεργος καὶ θαυμάσια. Ἡ
κατανόησις ταύτης οὔτε κόπον οὔτε μελέτας ἀπαι-
τεῖ, διότι ἡ γλώσσα τῶν ἀλεξιβρόχιων εἶναι ἀπλου-
στάτη καὶ εὐνήτος. Ἴδου αὕτη κατὰ τινα Ἀμερικαν-
ὸν συγγραφέα. Ὅταν ἀνὴρ συνοδεύων γυναῖκα κρα-
τῇ τὸ ἀλεξιβρόχιον οὕτω, ὥστε νὰ προτυλάσεται
μὲν ἡ γυνή, νὰ βρέχηται δὲ ὁ ἀνὴρ, σημαίνει «τὴν
ἀγαπῶ, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἰδική μου» ἢ τούλάχιστον
«δὲν εἶναι ἀκόμη ἰδική μου.» Ὅταν συμβαίῃ τὸ
ἐναντίον, καταβρεχεμένης τῆς γυναίκος καὶ προφυ-
λασσομένου τοῦ ἀνδρός, τοῦτο σημαίνει «αὕτη εἶναι
ἀδελφὸς μου.» Ὅταν βαμβακκῶν ἀλεξιβρόχιον τί-
θηται εἰς τὴν θέσιν μεταξίνου, δηλοῖ ὅτι «ἀνταλλαγὴ
δὲν εἶναι κλοπή.» Ἀλεξιβρόχιον κρατούμενον ὀρι-
ζοντικῶς ὑπὸ μάλης σημαίνει, ὅτι θὰ ἐξορυχθῇ ὁ
ὀφθαλμὸς τοῦ ὄπισθεν ἐρχομένου ἢ ἰσταμένου. Τὸ
δανεῖζειν ἀλεξιβρόχιον ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὴν φράσιν
«Ἐἴμαι τρελλός.» Ἡ τοποθέτησις ἀλεξιβροχίου πλη-
σίον ἄλλων ἐν γωνίᾳ σημαίνει, ὅτι ζητεῖται ἡ ἀλ-
λαγὴ τοῦ κυρίου αὐτοῦ.

Εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ Σικαρῶν διδόμενα γού-
ματα ἡ σύζυγός του, ἢ μετὰ ταῦτα γνωστὴ κυρία
Μαιντενῶν, ἐπυνεθίζε νὰ διασκεδάξῃ τοὺς προσκεκλη-
μένους διὰ τοῦ πνεύματός τῆς καὶ τῆς εὐφραδείας
τῆς, οὕτως ὥστε πολλάκις τοὺς ἔκαμνε νὰ λησμο-
νοῦσι τὸ φαγητόν. Ἡμέραν τινὰ ὁ ὑπηρετὴς πλη-
σιάσας τὴν κυρίαν Σικαρῶν, ἐψιθύρισεν εἰς τὸ οὖς
αὐτῆς:

—Κυρία, ἄλλην μίαν ἱστορίαν διὰ τοὺς Κυρίους—
τὸ ψητὸν κοντεύει νὰ τελειώσῃ.

Τὸ αἴτιον, διὰ τὸ ὅποιον πολλὰ ὄλγισι ἄνθρωποι
εἶνε εὐχάριστοι εἰς τὴν συναναστροφὴν, εἶνε ὅτι ὁ
καθεὶς δὲν προσέχει εἰς τὸ τί λέγει ὁ ἄλλος, ἀλλ'
εἰς τὸ τί θὰ εἴπῃ αὐτός.